

RUDAR

Celje - skladišče

D-Per

65/1981

5000013535,2

OSREDNJA KNJ. CELJE

COBISS

ETO XV

ČETRTEK, 30. APRIL 1981

ŠTEVILKA 2

Skulptura Antuna Augustinčiča "Nošenje ranjencev" v spominskem parku NOB na Graški gori

Po Titovi poti...

/Za teboj, tovariš Tito,/ je domovina mladih ljudi,/ je čas revolucije in bojev,/ za teboj so sadovi dela/ in junaštva./

/Za teboj sije sonce človekove/ svobode,/ zakaj ti si odpiral poti k/ humanizmu in svobodi,/ zato večno pripadaš nam/ in človeštvu sveta./

Taka pisma smo pošiljali po Titovi štafeti našemu dragemu predsedniku za rojstni dan. Dajali smo mu obljube in izpovedovali smo mu ljubezen in hvaležnost. V naših srcih sta se združili mladost in pomlad.

In danes? Tudi danes je cvet pri cvetu. Tudi naše mesto je ob praznovanju prvega maja in 40-letnice ustanovitve OF odeto v zastave kakor v rdeče nageljne. Povsod je sama pomlad, povsod čutimo hrepenenje po novem - po boljšem - po popolnejšem življenju. Odtod se je rodila ljubezen; tu je začetek hotenja in spodbuda in upanje v zmago. Tu se je rodila revolucija, tu je pogum dobil svojo moč in tudi puščice so našle svoj cilj.

Pa smo z ljubeznijo govorili o tebi, tovariš Tito, pa smo s pomladjo in mladostjo vstali v revolucijo; pa nas je zagnana pomlad vodila v juriše, in v majski pomladi je jasno in toplo zasijalo naše sonce svobode.

Praznujemo delavski praznik prvi maj. Dolga desetletja je bil rdeči nagelj na prsih proletarca simbol pripadnosti naprednemu in zmagovitemu delavskemu razredu in klic k enotnosti in k odporu. Danes je rdeči nagelj simbol pripadnosti, izpoved ponosa in opomin za izpolnitev obljub, ki smo

Dalje na 2. strani!

Delavkam in delavcem REK Velenje, njihovim svojcem in upokojujencem REK Velenje

**za prvi maj - praznik dela iskreno čestitamo
in želimo za naprej še več uspehov in sreče.**

Iskrene čestitke tudi drugim občanom!

Druženopolitične organizacije in samoupravni organi REK Velenje

jih dajali padlim tovarišem.

Rdeči kragujevski prapor pa je simbol zmage, simbol revolucije in našega socialističnega samoupravljanja.

Bogata in lepa je majska pomlad. Naša pomlad! Tudi v naših jamskih rovih in vseh drugih delovnih prostorih jo čutimo. Toda ob vsej tej vedrini in lepoti je za nas Jugoslovane in za ves miroljubni svet ta ista majska pomlad težka in žalostna. Boleča je, kajti pred letom je prenehalo biti srce človeka, ki se je maja pred devetinosemdesetimi leti rodil narodom in narodnostim Jugoslavije v našem Kumrovcu.

Josipa Broza je od otroštva dalje kalilo življenje. Njegove življenjske poti so tekle, kakor se je to v času zatiranja vsega naprednega običajno dogajalo. V tujini si je služil kruh in domače jetnišnice so bile šole revolucionarja, organizatorja - komunista in humanista. Trda pot mu je vlivala voljo in pogum; zatiranje pa mu je dajalo sposobnosti, da je pridobil lastnosti borca in voditelja, pri katerem najdemo mi in bodo našli tudi bodoči rodovi svoje ideale.

Težko je naštetati vse, kaj in kako je ustvarjal in ustvaril za nas in za nove rodove. Organiziral nam je revolucionarno partijo komunistov, vodil in bil je osvobodilni boj; usmerjal je nove poti medsebojnih odnosov; v socialistični domovini smo oblikovali bratsko skupnost narodov in narodnosti Jugoslavije. Naša domovina je močna in bogati smo; le izpolniti moramo obljubo, da bomo pridno delali, da bomo porabljali le to, kar imamo, in tako, kakor smemo - in da se bomo samoupravno odločali...

Stane Žula

ČETRTI MAJ 1980

Prispevki učencev iz OŠ "Gustav Šilih" v Velenju

Narava se je že skoraj docela prebudila iz zimskega spanja. Bil je maj, mesec mladosti. Kljub temu pa nas je v tistih dneh obhajala zla slutnja. Vsak dan smo napeto poslušali radijska in televizijska sporočila o zdravstvenem stanju maršala Tita. Med prvomajskimi prazniki so prišle vesti, da se je njegovo zdravstveno stanje nekoliko izboljšalo. Vsi smo se oddahnili. Na žalost le za kratek čas.

Navečer 4. maja se je na črnem ekranu prikazala jugoslovanska trobojnica. Vsem je zastal dih. Vedeli smo, kaj to pomeni. To so bili trenutki neme tišine, nepopisljive žalosti in premišljevanja. Čeprav se še ne zavedam v celoti, kaj nam je pomenil Tito, se je takrat tudi v meni nekaj prelomilo.

Naslednji dan so tovariša Tita prepeljali iz Ljubljane v Beograd. Množice ljudi so se zgrinjale ob postajah, da bi se še zadnjič poslovile od našega predsednika. Glasovi siren, zvonov in lokomotiv Sutjeske in Neretve so odmevali v dalji kot jok domovine. Delavci so ob tem trenutku prenehali delati. Po marsikaterem licu je spolzela solza. Tudi kmetje na njivah ob železnici so

odložili delo in počastili spomin na tovariša Tita. Ob slovesu v Zagrebu mu je na železniški postaji zapel zbor njegovo najljubšo zagorsko pesem. Še danes slišim besedilo te pesmi, ki se glasi približno takole, ali vsaj v tistem trenutku sem jo tako slišala:

"Za svaku tvoju riječ, za svaki pogled tvoj, od sveg ti srca hvala..." Takole sta se Titu zahvalila Zagreb in njegovo rodno Zagorje.

Dan pogreba je bil mračen in turoben. Pred poslopjem zvečne skupščine v Beogradu je bil prostor do zadnjega zapolnjen. Vsa ta množica je pospremila Tita do njegovega zadnjega doma v Užički 15.

Tovarišu Titu so se prišli pokloniti tudi skoraj vsi državni sveta. Tako je z nami žaloval ves svet. V tistih trenutkih žalosti in preizkušnje jugoslovanski narodi in narodnosti nismo bili sami.

Tito je na čelu KPJ prebudil jugoslovanske narode in narodnosti, da so vstali k razredni revoluciji. Že med vojno in po njej je usmerjal naše narode in narodnosti k bratstvu in enotnosti. Bil je na čelu pobudnikov za uvedbo delavskega samoupravljanja, ki pri nas obstaja že 30 let. Bil je tudi eden od pionirjev politike neuvrščenosti držav.

Njegove misli in zgledi so dvignile Jugoslavijo v narodnoosvobodilno borbo in revolucijo, po vojni pa v obnovo in jo vodijo po široki poti v prihodnost. Največja zahvala Titu bo zato dosledno opravljanje nalog, ki nam jih je začrtal.

Titov zadnji dom je sredi zelenja in cvetja, sredi ptičjega petja. Je mnogo preskromen, da bi ponazoril veličino maršala Tita. Bela marmorna plošča z napisom

JOSIP BROZ - TITO

1892 - 1980

pove dovolj, pove vse...

Katja Kovač, 8. b

Zgodilo se je nedeljskega popoldneva. Očka in brat sta odšla na nogometno tekmo. Midva z mamico pa sva odšla v Škale k stari mami. Tam smo bili do pol sedmih zvečer. Za žalostno novico, da je umrl tovariš Tito, smo zvedeli šele pri dnevniku. Vsebina dnevnika je bila posvečena Titu. Vsi v hiši smo bili zelo potrti, ko smo slišali za žalostno novico.

Ves večer sem mislil na Tita. Tistega večera nisem odšel spat kot ponavadi. Gledal sem oddajo o Titu. V njej so prikazali njegovo življenje. Spoznal sem, da je bil gonilna sila naše zveze komunistov, da se je boril proti izkoriščevalcem in pozneje proti fašistom in da je bil večkrat zaprt. Po vojni je bil med prvimi pobudniki politike neuvrščenosti držav. Za pravico se je boril do svoje smrti. Bilo nam je zelo hudo, ker je umrl, vendar nas ni bilo strah, saj nas je v letih svojega revolucionarnega dela in življenja veliko naučil. Najbolj pa ljubiti domovino in se boriti za pravico.

Obljubili smo mu, da bomo trdno hodili po njegovi poti, poti svobode, pravičnosti in bratstva. To je Titova pot.

Vasja Čretnik, 4.c

Ure so hitro tekle. Okoli sedmih zvečer, ko je bil na televiziji mladinski film, se je oglasil Tomaž Terček z zelo slabo novico. Sporočil je, da je umrl tovariš Tito. Planili smo v jok. V prsih me je dušilo. Bila sem žalostna in potrta. Jokala sem dolgo. Nisem vedela, kam bi se dala. Pomislila sem na štafeto mladosti. Vprašala sem se, kdo jo bo to pot sprejel.

Še danes se večkrat spomnim tega večera in še me ne-

Po Titovi poti...

kaj zapeče v duši. Tovariša Tita smo imeli radi in ga nadvse spoštovali. Ostalo nam je njegovo delo. Obljubili smo, tudi mi Titovi pionirji, da bomo hodili po njegovi poti.

Marjetka Šavor, 4. c

Sedela sem pred televizijskim sprejemnikom. Hudo sem se prestrašila, ko sem zagledala na ekranu ime našega predsednika. Poklicala sem mamo. Pritekla je v sobo in me vprašala, kaj se je zgodilo. S solznimi

očmi sem dejala: "Tito je umrl." Vsi smo bili žalostni. Pogreb tovariša Tita smo spremljali po televiziji. Pred našo hišo in povsod naokrog je bilo tedaj vse tiho in mirno.

Karolina Grudnik, 2. c

Mrak se je spuščal, ko sem prišla domov. Gledala sem televizijo, kar naenkrat je bil program prekinjen. Pri srcu me je zbolelo, ko sem videla njegovo sliko na ekranu in črni trak.

Tovariš Terček je imel uvodno besedo, potem pa je bil dokumentarni film o tovarišu Titu. Nemo sem sedela na kavču in zadrževala solze. Bilo mi je zelo hudo.

Kmalu so prišli starši. Povedala sem jim žalostno novico. Imeli smo solzne oči, ko smo sedeli pred zaslonom. V postelji dolgo nisem mogla zaspati. Razmišljala sem in obujala spomine iz veliko knjig o Titu. Mnogo je storil za nas. Bojeval se je in poveljeval kot malokdo. Osvobodil je našo domovino, da živimo mirno in brez skrbi. V mnogih bitkah je zmagal, dokler ga ni pokosila smrt. Tokrat ni bil dovolj močan, da bi se kosal z njo...

Preden se me je polastil spanec, sem si dejala: "Po Titovi poti naprej!"

Darja Zabovnik, 7. a

NA PREDVEČER PRAZNIKA DELA NA TITOVEM TRGU V VELENJU!

Zvečer pred prvim majem bo na Titovem trgu v Velenju proslava mednarodnega praznika dela - 1. maja in 40-letnice ustanovitve Osvobodilne fronte, med katero bomo delovni ljudje in občani iz vseh delov občine Velenje počastili spomin na tovariša Tita in vse, kar je on storil za našo domovino.

Pred proslavo bomo priredili tradicionalno baklado, ki se bo kot prejšnja leta začela pri kotalkališču in končala na Titovem trgu - v počastitev spomina na tovariša Tita pa bo v začetku proslave zagorelo po vsej naši občini tudi na desetine kresov, ki jih bo pripravila naša mladina.

NA DAN PRAZNIKA DELA!

Na dan praznika dela nas bosta v Velenju in Šoštanju zbudili godba in kanonada. Potem se bomo - če vreme ne bo izjemno slabo - množično odpravili na Graško goro, goro jurišev borcev slavne XIV. divizije proti nekajkrat močnejšim enotam sovražnika.

Do Plešivca se bomo lahko prepeljali z avtobusi delovne organizacije Avtopark, od tod dalje pa bomo na Graško goro, kjer bo proslava in po njej zabava s plesom in trimskimi tekmovanji, šli peš.

Avtobusi bodo iz Velenja in Šoštanja začeli voziti proti Plešivcu ob 7. uri in bodo vozili do 10. ure, pričakali pa jih bomo lahko na vseh avtobusnih postajališčih REK Velenje v Šoštanju in Velenju, razen pri velenjski železniški postaji in na obeh jaških.

Nasvidenje na Graški gori!

DPO REK Velenje

PORTRETI NAŠIH DELAVCEV IN UPOKOJENCEV

Ivan AVBERŠEK, upokojenec, pred upokojitvijo pa dolga leta referent za stanovanjska vprašanja delavcev združenih organizacij v REK Velenje

Poslovil se je nekega popoldneva lani v oktobru. Ob slovesu je svoje sodelavce povabil na družabno popoldne, ki se je sprevrglo malodane v pravo veselico. Ce lo Janez, običajno tih in zadržan, je bil ves razvnet med vedrimi prijatelji, dokler mu ti niso izročili darila: umetniške slike njegove domačije, ki jo je zapustil pred dobrimi štiridesetimi leti. Vidno ganjen se je zahvalil za sliko in si potem zastonj prizadeval, da bi se vnovič enakovredno vključil v razigrano družbo, ki je po dveh, treh na dušek izpraznjenih kozarcih na njegovo zdravje kmalu pozabila, da se je prišla na njegov dom poslovit od njega... Janez se je neprestano oziral proti sliki, ki je čakala, da jo nekdo obesi na steno. Je morda razmišljal o času, ki je minil od tedaj, ko je zadnjič prestopil prag svoje rojstne hiše?

Dva meseca pozneje.

Z Janezom sediva v topli dnevni sobi njegove hiše in si spet ogledujeva sliko njegove domačije, ki sedaj, obešena na steni, oddaja del poletne toplote, na kateri jo je slikar ustvarjal.

Tudi za okni, skritimi za zavesami, se je rodil dan, kakršnega si človek sredi januarja lahko samo želi. Zasneženi sadovnjak okoli hiše se kopa v soncu, in visoko nad okni v žlebovih klokota voda, ki teče izpod topečega se snega.

Kljub dvojnemu bogastvu, ki nama ga narava za okni in slika na steni ponujata brez zahteve po vračilu, je najin pogovor na začetku turoben, kot so bili turobni časi, v katerih je Janez prišel na svet.

Njegovi spomini živo segajo do obdobja, ki ga je tik pred odhodom v osnovno šolo preživljal med petimi brati in štirimi sestrami na majhni kmetiji v Cirkovcah, ki se nama sedaj smehlja s slike na steni. Vendar o tem času mi pripoveduje skopo. Kaže, da nerad razgrinja tragiko življenja na hribovskih kmetijah v prvi polovici tega stoletja.

Po osnovni šoli je Janez odšel v uk h kovaču Prevorčniku v Velenje, kjer je zdržal dobri dve leti, potem pa je zbolel na očeh in moral težko kovaško kladivo odvreči za vedno. Poleti 1940. leta se je zaposlil v velenjskem rudniku. Takole se spominja začetkov svojega rudarjenja:

"Prve dni sem se bal, da v jami ne bom zdržal niti do

prve plače, čeprav sem želel postati rudar, saj v tistih letih je bil rudarski poklic v primerjavi z drugimi cenjen, kar se je videlo tudi po tem, da so rudarji med drugimi delavci uživali velik ugled. Toda po začetnih težavah sem se le privadil trdemu delu, ki sem ga izkusil pri prevažanju vozičkov in podobnih drugih jamskih delih. Vsem nadlogam pri delu v jami je bilo najbolj skupno to, da je bilo ročnega dela preveč. To pa zato, ker mehanizacije takrat v jami skorajda še ni bilo. Dve leti po prihodu sem opravil tudi izpit za polkvalificiranega in kmalu zatem še za kvalificiranega kopača. Tako sem postal pravi rudar," z nasmehom na ustih pove Janez. Vendar koj zatem se njegov obraz zmračí zaradi nove misli, v kateri stara izgubi vso svojo privlačnost.

"Medtem se je začela in razplamtela druga svetovna vojna," pojasni spremembo svojega razpoloženja.

"Na začetku vojne sem mislil, da je moja edina dolžnost preživeti sebe in pomagati naši številni družini. Toda dalj, ko je trajala vojna, vse manj sem bil prepričan, da imam prav... Razpet med delo v rudniku in pogosta srečanja z znanci in prijatelji, ki so v gozdovih okoli naše domačije bili bitko z okupatorjem, sem počasi sprevidel, da živim v času, ko je človek lahko le eno: ali okupatorjev prijatelj ali pa sovražnik. Zato sem v začetku 1944. leta odšel v partizane. Odločitev za ta korak mi je olajšala tudi okoliščina, da je okupator zapiral, mučil, neredko pa tudi streljal ljudi, ki so srečevali partizane in tega niso prijaviли pristojnemu orožništvu... Torej nevarnost, da bom ob življenje, ker sem na svoji samotni poti na delo v rudnik in potem domov partizane srečal skoraj vsak dan in ta srečanja, kljub kazni, ki mi je pretila, zadržal zase!

Le nekaj dni po prihodu v partizane sem v sestavi Bračičeve brigade sodeloval pri napadu na velenjski rudnik. V tem napadu, ki smo ga izvedli v noči od 30. aprila na 1. maj 1944. leta, smo želeli porušiti najvažnejše rudniške objekte in s tem rudnik vsaj delno onesposobiti za pridobivanje premoga. Cilj akcije smo v celoti dosegli, saj je proizvodnja premoga po napadu bila več kot za polovico manjša," konča Janez pripoved o svojem ognjenem krstu in partizanski akciji, ki je imela tisti čas velik odmev v naši poteptani in zažnjani domovini.

Tisto, kar Janeza ni doletelo med vojno, se mu je zgodilo v prvih dneh svobode. Med opravljanjem intendantskih nalog v osvobojenem Šoštanjju ga je ranil strel enega od beguncev, ki so bežali proti Koroški. Potem, med zdravljenjem rane, je zbolel še na očeh in zato kar pet mesecev preležal v ljubljanski vojaški bolnišnici.

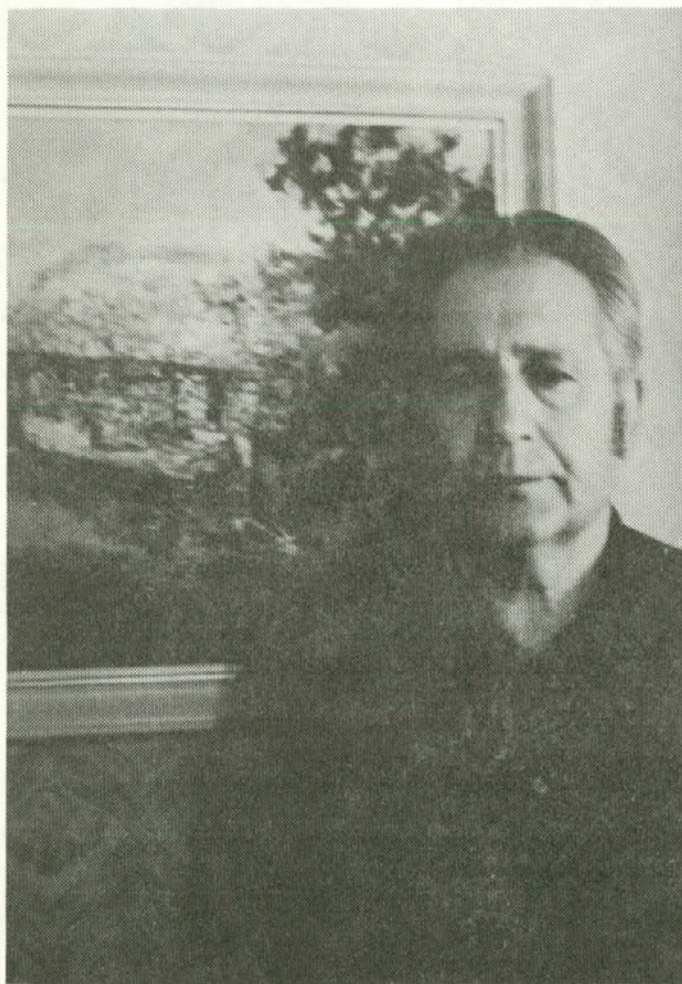
V začetku 1946. leta se je Janez spet zaposlil v velenjskem rudniku. Dve leti je delal v jami, nato pa leto dni pri industrijski milici. To je bila služba v prvih letih po osvoboditvi, v kateri so oboroženi delavci varovali družbeno premoženje.

Konec 1948. leta pa je Janez postal ekonom rudarske menze. "Spominjam se," pripoveduje Janez o tej svoji novi nalogi, "da sem moral priskrbeti hrano za sedemsto obrokov, kar pa je bilo vse prej kot enostavno. Po-

gosto se je namreč dogajalo, da še ob desetih dopoldn nismo vedeli, kaj bi vrgli v lonce. Kar dobra tri leta so bile težave pri preskrbi s hrano skoraj nevzdržne, po letu 1952 pa so se razmere pri založenosti tržišča s hrano toliko le izboljšale, da so tudi moje naloge postale lažje izvedljive."

Proti koncu petdesetih let je Janez postal nadzornik v zunanem obratu rudnika, 15. maja 1960. leta pa je bil premeščen v kadrovsko službo delovne organizacije RLV, in sicer v oddelek za reševanje stanovanjske problematike. Nepoučen poslušalec njegove pripovedi bi ob tem verjetno pomislil, da je s to premestitvijo dobil mirno, enostavno in razmeroma dobro plačano

Janez Avberšek pred sliko svoje rojstne hiše v Cirkovcah

delo. V resnici si je z novimi delovnimi nalogami šele odprl drugi del svoje s trnjem posute življenjske poti. Takole je strnil svoje izkušnje iz obdobja zadnjih dvajsetih let, ko je najprej sodeloval pri reševanju stanovanjskih zadreg delavcev prvotne delovne organizacije RLV in nato REK Velenje!

"Vsa ta leta smo se vsi, ki smo sodelovali pri reševanju stanovanjske problematike, iskreno trudili, da bi naredili res vse, kar je bilo v naših močeh. Kdo ve, koliko denarja je bilo v teh letih porabljenega za izgradnjo stanovanj in koliko prostega časa smo delavci iz stanovanjske službe in člani različnih komisij žrtvo-

vali za realizacijo nalog na področju stanovanjske izgradnje. Kljub temu pa se je stanovanjska stiska naših delavcev neprestano stopnjevala. Ko sem začel opravljati ta dela in naloge, je bila - denimo - čakalna doba za stanovanje krajša od enega leta, potem pa se je čakalni čas začel daljšati. Zlasti po 1970. letu, ko je delovna organizacija RLV sprejemala vse več novih delavcev.

Denarja, ki ga ni bilo nikoli v izobilju, pa je začelo občutneje primanjkovati zlasti zadnja leta mojega službovanja. A ne zato, ker bi se ta sredstva v masi zmanjševala, ampak zato, ker je cena kvadratnega metra novega stanovanja najprej preseгла milijon starih dinarjev, se kmalu zatem hitro povišala do enega in pol milijona, dokler se ni - tik pred mojim odhodom v pokoj - že približala, še pred nedavnim magični številki: dvema milijonoma starih dinarjev.

Vzrok problemov na stanovanjskem področju pa ni bilo samo primanjkovanje finančnih sredstev, ampak tudi napačna politika na področju stanovanjskega gospodarstva... Spominjam se na primer, da smo še pred nedavnim nekaj časa gradili samo velika, potem pa spet samo majhna stanovanja!

Tudi prosilci za stanovanje so delavcem v naši službi pripravili marsikateri grenki trenutek. Nekaterih ljudi sploh nisem razumel. Več let so v obupnih bivalnih razmerah čakali na stanovanje, potem pa novega stanovanja, če ni bilo v pritličju ali v prvem nadstropju, niso hoteli sprejeti...

Mislil, da sem za osebni dohodek, ki sem ga prejemal, vsa leta pošteno opravljal svoje delo in se trudil, da bi čimbolj ustregel vsem, ki so čakali na stanovanje. To mislim navzlic končnemu spoznanju, da sem si med nekdanjimi prosilci za stanovanje nakopal le krog znancev, ki me na cesti - kakor so me zadnja leta tudi v službi - gledajo postrani."

- - -

Prizadeto pripovedovanje Janeza Avberška samo delno razkrije senčne strani dela, ki ga je opravljal dolgih dvajset let. Podrobnostim se zavestno izogne. Spodbujam ga, naj pove tudi tisto, kar bi razmere v reševanju stanovanjskih vprašanj razkrilo z doslej večini malo znane strani, vendar brezuspešno. Zavrne me z utemeljitvijo, da rad živi v miru, da na cesti rad sliši kakšen odkrit "dober dan" in da ga takega še raje vrne. Kljub tem besedam pa le ne more povsem skriti, da ga tako stališče moti. Moti zato, ker mu jemlje del prepričanja, ki ga je celo življenje varoval kot punčico svojega očesa. To je prepričanja, da je največ vredno poštenje človeka do sebe in drugih.

Med besedami in premori, v katerih Janez oblikuje misli in jih veže v stavke, me nenadoma prešine spoznanje, da je moj sobesednik pravzaprav utrujen človek. Utrujen tudi zaradi spremenljive sreče pri iskanju resnice, ki je imela v obdobju narodnoosvobodilne borbe in revolucije samo en obraz, z leti pa je dobila dva ali še več obrazov. Gre torej za utrujenost, ki med ljudmi s preteklostjo, kakršna je Janezova, ni tako redek pojav.

Najin pogovor se izteka. Janez še vrta po spominih, tehta izjave in jih dopolnjuje. Toda vse pogosteje se ozira proti sliki na steni, kot da v njeni vsebini išče odgovor na vprašanja, ali se je res vse začelo na tej kmetiji pred tolikimi leti.

Ko se posloviva, je na videz pomirjen. Pomirjen, kot da je dobil zadoščenje za vse, kar je povedal.

Človeku v njegovih letih in s prispevkom, ki ga je dal naši družbi, ta mir vsekakor lahko privoščimo.

Bojan Ograjenšek

Avgust FIŠER, upokojeni rudar komunist

V vrstah komunistov je že šestinštirideseto leto.

Rodil se je 15. avgusta 1897. leta v Starem trgu pri Slovenjem Gradcu. Doma so zelo ubogo živeli. Avgust je bil še pobič, star komaj deset let, ko je zgubil mamo. Odšla je za kruhom v Ameriko in se ni več prikazala domov celih trideset let, pa še takrat je prišla sama za nekaj tednov, na dopust, potlej pa je zopet odšla nazaj.

Obsojen na taka, bolj samorastniška mladeniška leta, je hitro spoznal svet. Že spomladi leta 1911 odraja v Avstrijo in najde v Leobnu delo, s katerim pa se le za silo preživlja. Potem se začne prva svetovna morija, in avstro-ogrske oblasti ga vpokličejo v vojsko. Prijaviti se mora v Celju, kjer ga razporedijo v 87. pešpolk.

Vojeval se je največ na Primorskem, okrog Dutovelj pri Sežani. Po premestitvi od tod pa je okušal prvo svetovno vojno tudi okrog Velikega brda pri Postojni, vendar ne dolgo. V tem kraju je spomladi 1918. leta nevarno zbolel za malarijo in se potem zdravil najprej v Planu na Češkem in nazadnje - po zaslugi vseh mogočih prizadevanj očeta in strica, da bi ga premestili čim bližje domu - v slovenjegraški bolnišnici, kjer je po dvajsetih dnevih zdravljenja dočkal tudi zlom sil, ki so vojno začele.

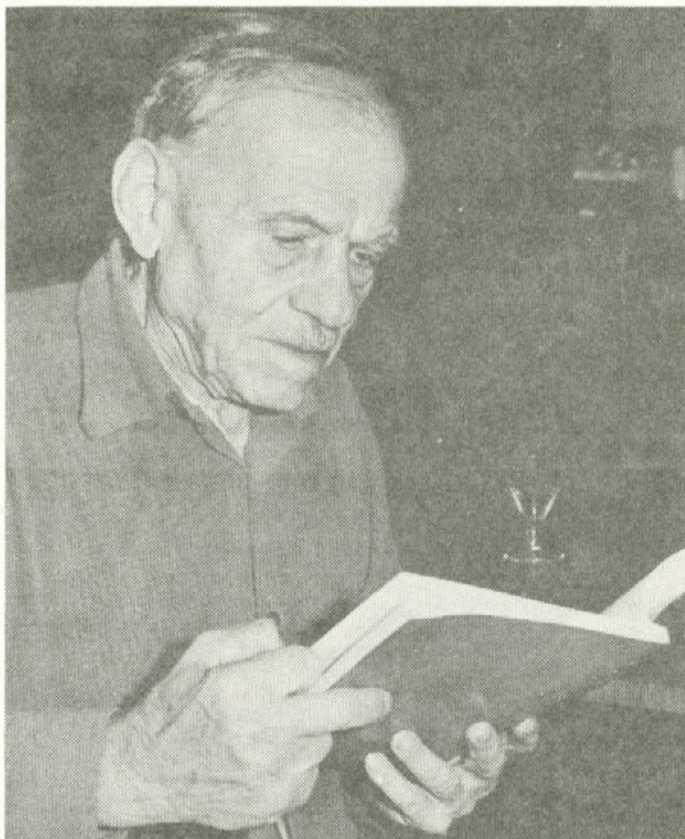
Vendar po ozdravitvi se za Avgusta vojna še ni končala. Konec jeseni 1918. leta se vpiše med prostovoljce jugoslovanske vojske, ki se je pod poveljstvom generala Rudolfa Maistra bojevala za našo severno mejo, in med njimi, nezadovoljen nad razvojem prizadevanj za dokončno priključitev vseh delov Slovenske Koroške k jugoslovanskemu ozemlju, v zimi 1919 dočaka konec bojev.

Po vrnitvi iz Maistrove vojske domov se je Avgust zaposlil pri češki firmi, ki je v bližini Slovenjega Gradca, v poslovnem sodelovanju z velenjskim podjetnikom Lappom, odkopavala kvaliteten rjav premog. Avgust Fišer se spominja, da so tod pridobivali premog že pred prvo svetovno vojno in da je premog iz tega premogovnega ležišča bil celo boljši kot trboveljski. Ti

njegovi spomini izvirajo iz časa, ko je še kot otrok nosil južino stricu, ki je delal v tem premogovniku, in med temi obiski bil priča prenekateremu zanimivemu pogovoru rudarjev med jedjo. Spomni se na primer tudi, kako so se rudarji v tem rudniku pritoževali čez delovne razmere in zaslužek, posebno pa zato, ker so morali delati po 12 ur na dan.

Tudi po vojni v tem premogovniku ni bilo nič boljše. Zavoljo tega se Avgust že naslednje leto po začetku dela v njem odloči, da si zopet gre poiskat delo v Avstriji. In je tudi šel in v Avstriji delal vse do leta 1930, ko se je vrnil domov in takoj po vrnitvi zopet odšel za delom v tujino - tokrat v Holandijo.

Avgust Fišer, potem ko je vzel v roke knjigo, v kateri je zaznamovana njegova aktivnost med predvojnimi libojskimi komunisti.

V Holandiji je zdržal le do leta 1934. In še to komaj! Boljšega dela ni mogel dobiti, ker ni znal jezika, z delom, ki ga je dobil, pa se je komaj pretolkel iz dneva v dan. Bil je slabo oblečen, večkrat lačen kot sit; pač tujec v tujini, ki je bila v tistih letih še posebno neumljena za prišleke. Zato se je raje vrnil v domovino in si začel doma iskati delo. Našel ga je v Libojah, leta 1935, zopet pri odkopavanju premoga, v premogovniku, ki je zaposloval kakih 40 rudarjev.

Jurij Debelak, Leon Pačnik
in Avgust Fišer ustanovijo
prvo partijsko celico v Libojah

V libojskem premogovniku Avgust Fišer spozna vso razsežnost tedanjega nevdržnega izkoriščanja de-

lavstva in uvidi, da se je za pravice delovnega človeka mogoče uspešno boriti le organizirano in pod vodstvom komunistične partije. Zato postane eden od prvih komunistov in poleg Jurija Debelaka in Leona Pačnika tudi soustanovitelj prve partijske celice v Libojah, ki kmalu po ustanovitvi v borbi libojskega delavstva za izboljšanje socialnih razmer med drugimi akcijami organizira tudi gladovno stavko.

"O tem piše v tistih knjigi tamle, ki so jo pred leti izdali libojski komunisti," je rekel med pogovorom, po katerem smo povzeli ta portret, Avgust Fišer, s čim po knjigo, ki jo je pokazal, in jo skrbno odprl (NA SLIKI!).

- - -

Zaradi aktivnosti v boju za delavske pravice je Avgust moral pred preganjanjem oblasti in orožnikov leta 1937 pobegniti iz Liboj in nato zapustiti še domovino. Preselel se je v Belgijo in tam živel kot rudar do leta 1947, ko se je vrnil v svobodno, novo Jugoslavijo in se zaposlil v našem rudniku.

"Takrat sem vedel, da mi nikoli več ne bo treba zapuščati domovine," je pripovedoval Avgust o svojem prihodu iz Belgije nazaj domov.

"Delo v velenjskem rudniku sem dobil takoj po vrnitvi, še na zdravniški pregled mi ni bilo treba iti. In poprijeli smo za delo, da je bilo veselje. Čeprav sem bil star že 50 let, sem se prvič v svojem življenju počutil svobodnega. Imel sem zanesljivo delo, zaslužek, zaupanje v prihodnost. Kakšna sreča, kakšno veselje do dela sta me prevevala! Delal sem na tretjem horizontu škalske jame. Po končanem delavniku smo poprijeli za delo še udarniško. Potem sem šel v tečaj za normirce v Trbovlje, po vrnitvi s tečaja pa zopet na delo v jamo in z dela skoraj vsak dan še na delo v komisijo, ki je ocenjevala, koliko pridelkov lahko kmetje oddajo za družbeno porabo. Nato so se pojavile težave zaradi brezobzirnih gospodarskih in političnih pritiskov na našo državo, ker se nismo hoteli ukloniti politiki informbiroja, s katero je hotel Stalin zagospodariti nad nami in nas spraviti z načrtane poti gospodarske in politične neodvisnosti, nevmešavanja v notranje zadeve drugih držav in svobodnega družbenega razvoja.

Toda tudi te težave smo premagali. Čvrsto in odločno smo stali za Titom in se postavili po robu Stalinovim apetitom po naši domovini. Kakšna sreča, da smo takrat imeli Tita! Kako daleč naprej je on mislil. Za stoletja, mogoče pa še za dalj...

Takrat se je pojavila tudi parola 'Tovarne delavcem!', z njo pa začetki našega današnjega, socialističnega samoupravljanja. Delavci smo začeli ustanavljati delavske svete. Tudi v Rudniku lignita Velenje smo kmalu izvolili prvi delavski svet - in vanj so izvolili tudi mene. Kako pomembna prelomnica v gospodarjenju je bila to! Rudnik je čez noč boljše zagospodaril. Delali smo ne le brez izgube, ampak s takim čistim dobičkom, da smo si ga delili kot redne plače. To spremembo pa lahko pripišemo temu, da smo si bili vsi enaki pri delu in odločanju. Da nismo poznali odvečnega filozofiranja, mlatenja prazne slame. Da je tudi sindikat bil zares

aktiven - da smo se v njem resnično borili za delavske pravice in pravice posameznega delavca! Tudi jaz sem veliko delal v sindikatu, zato to lahko trdim. Reči pa moram tudi, da je tudi takrat velikokrat držalo: 'Če preveč na glas misliš, čeprav pošteno, si tepen!'

Zdaj, kot upokojenec od leta 1953, pa sem tako in tako tepen, če pogledam kolikšno penzijo dobivam..."

- - -

K temu, kar je povedal Avgust Fišer, pa je treba še nekaj dodati; točneje rečeno: nekaj moramo o njem poudariti, kar on zaradi skromnosti ni storil.

Povedati moramo, da je skoraj ni bilo udarniške akcije v pionirskih letih izgradnje Velenja, da na njen ne bi srečali Avgusta Fišerja. Vedno nasmejan in dobre volje je dajal zgled in veselje za delo vsem okrog sebe. Sploh se bi lahko vprašali, ali je kdaj bil zlovoljen, mračen in žalosten. On pravi: "Da, kadar nisem imel dela. In takrat mi je bilo zelo hudo, ko mi je umrla žena in sem ostal sam. To je bilo leta 1972."

Torej le smrt življenjske tovarišice in obdobja pomanjkanja dela so zabodla trne v vedro podoba našega portretiranca, drugače pa je vsa svetla, kot njegovo vsekozi pošteno življenje. S svojo vedrino in pripravljenostjo za šalo in smeh zna še zdaj presenetiti. Lani si je na primer kupil novo harmoniko samo zato, da je povabljenim sorodnikom in prijateljem na praznovanje svojega 83. rojstnega dne ob prihodu na praznovanje lahko sam zaigral dobrodošlico. In še več takšnih njegovih "potegavščin" bi lahko naštel, če ne bi bila že ta dovolj zgovorna.

Za sklep o našem portretirancu Avgustu povejmo le še to, da je njegova beseda še vedno živa in dobrodošla, kjerkoli se pojavi: bodisi v organih krajevne skupnosti Velenje - levi breg, kjer živi, ali med starimi sodelavci in prijatelji iz RLV in družbenopolitičnih organizacij v občini. Le profesionalni družbenopolitični delavci v občini bi lahko bili nekoliko bolj pozorni na izkušnje takih prekaljenih komunistov in sindikalnih delavcev, kakršen je Avgust Fišer!

Pripravil Lojze Ojsteršek

Miha PROSENJAK, lanski delovni jubilar "20-letnik" delovne skupnosti "Zavarovanje"

Do vhoda v njegovo hišo, ki stoji na pobočju hriba nasproti goriške graščine, že bolj na Gorici kot v Šaleku, naključni obiskovalec ne pride brez težav. Zavarovana je boljše kot marsikateri družbeni objekt posebnega pomena. In to ne le s tablico, na kateri piše "Pozor, hud pes!", ampak tudi z živaljo, ki ustreza temu opozorilu. Štirinožni "najboljši človekov prijatelj" se namreč neprestano sprehaja na dvorišču ob gospodarskem posloju, po katerem pelje pot do Prosenjakove stanovanjske

ke hiše. Še sreča, da je tistega ponedeljkovega dopoldneva nad mojim ljubiteljstvom psov prevladal zdrav razum in sem avto zapustil šele potem, ko je na dvorišče prišel čuvajev gospodar, Miha Prosenjak. Drugače bi zanesljivo prijavil A nezgodo, o kateri bi moral povedati, da je njen vzrok pasji vgriz! Poleg tega pa bi bila to že druga taka nezgoda. Pred kratkim je namreč Prosenjakov hišni čuvaj ugriznil šoferja tovornjaka iz naše delovne organizacije Avtopark, ki jim je pripe-ljal premog...

- - -

V veliki kuhinji, ki potrjuje mojo domnevo ob prihodu, da hiša ni zgrajena po zasnovah novejšega rodu arhitektov in zato res nudi toplo domačnost, sedeva za mizo.

Gostobesednost ni Mihova značilnost, vendar se previdnost, s katero sprejme gosta, razgubi v spominih na njegovo mladost. Nekaj časa se resda še skriva pod masko humorja, s katerim poskuša prelistati vsiljivega obiskovalca, vendar ga prav kmalu prevzamejo spomini na trdo mladost, v kateri ni prostora za polresnice in narejeno prešernost.

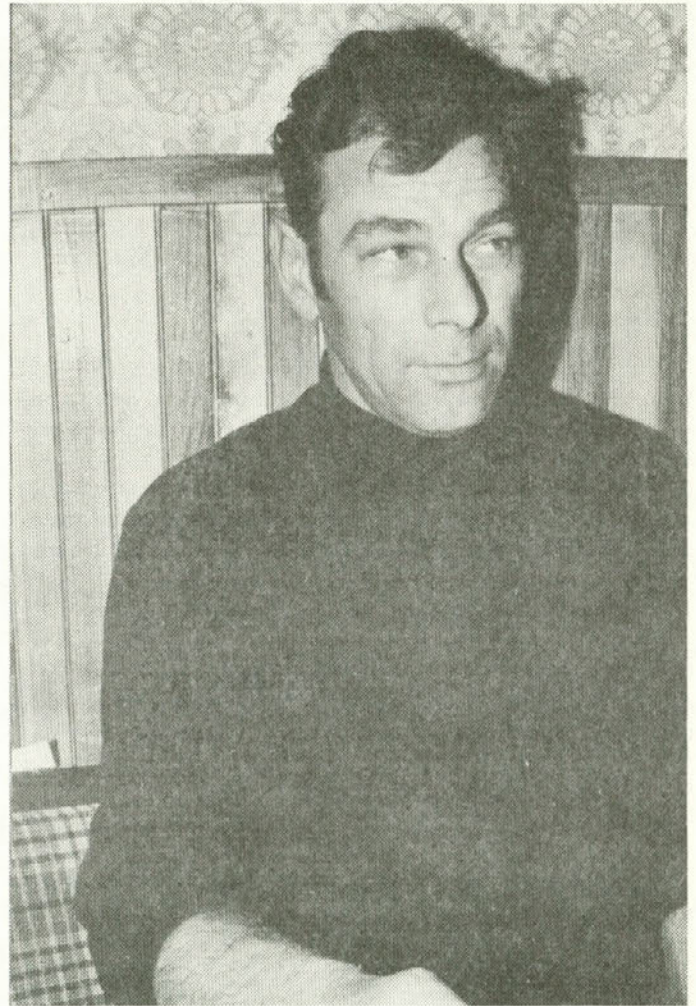
Najprej obudiva spomine na Šalek v času, ko ga je od Velenja še ločilo polje in je dom Mihovih staršev še samcat gnezdil na sredini pobočja med ozko dolinico, ki je staro naselje pod šaleškim gradom ločevala od ceste Velenje-Celje. Seveda pred štiridesetimi leti še ni bilo ceste, ki bi krajšala to naravno povezavo med Slovenjim Gradcem in Celjem, kar pa ni motilo okupatorjevega vojaštva, da si ne bi utrlo pot čez takrat še močvirno dolino, ko je prodiralo proti Vinski gori.

Vojna tudi Prosenjakovim ni prizanesla. Mihov oče, vrtnar po poklicu, je po prihodu Nemcev odšel na delo v rudnik, brat v nemško vojsko, starejša sestra pa v partizane. Doma so poleg Mihe, ki je v prvem vojnem letu dopolnil tri leta, ostali starša in dve sestri. Dobra štiri leta so preživljali usodo majhnih ljudi, ki jim je vojna pobrala še tistega nekaj imetja, ki so si ga ustvarili s pritrgovanjem od ust. Doma sta ostala le lakota in skrb, kako preživeti neprizanesljive vojne razmere. Po osvoboditvi, ki je Mihi vrnila sestro, brat pa je ostal nekje na bojnem polju nepreglednih ruskih step, je Miha začel hoditi v osnovno šolo. Uspešno je končal samo štiri razrede, potem pa se je, komaj petnajst let star, zaposlil pri velenjskem "Remontu" in nekaj mesecev pozneje prestavil k "Gradisu", kjer je delal do 1957. leta. Takrat se je namreč odločil, da pojde za očetom v jamo, in v njej je vztrajal skoraj osem let; vse do tistega usodnega decembrskega dneva, ko ga je nesreča pri delu pahnila med invalide - brez upanja, da bi še kdaj lahko delal v jami. Miha Prosenjak se takole spominja obdobja pred nesrečo in takoj po njej.

"Nisem pričakoval, da se bom tako hitro privadil jamskemu delu. Uspešno sem končal tudi tečaj za učnega kopača in koj zatem še za kvalificiranega kopača... Tistega decembrskega dne sva s sodelavcem pospravljala izropane loke. Tik pred koncem izmene, ko sva proti odlagališču nesla zadnji lok, pa se je zgodilo... Sodelavcu je spodrsnilo na mokrih in spolzkih tleh, in

da ne bi padel, je svoj konec loka odvrigel. Na nesrečo pa tako, da je padel naravnost v dvoverižni transporter in se tam toliko zagozdil, da me je moj konec loka, še preden sem ga lahko izpustil in odskočil, zaradi obratovanja transporterja tako močno udaril po levi roki, da mi jo je zdrobil v zapetju.

Tako sem s tridesetimi leti starosti postal invalid. Med zdravljenjem sem sicer razmišljal o prekvalifikaciji, a kaj, ko sem imel samo štiri razrede osnovne šole in sem se moral zato - čeprav sem se pred nesrečo tega vedno bal - sprijazniti z odhodom med delavce delovne skupnosti Zavarovanje. Je bila to usoda, ali kaj?"

Miha Prosenjak med razgovorom

Predsodki, s katerimi se je Miha vključil v novo delovno okolje in delo, so že zdavnaj izginili. Kmalu po začetku opravljanja novih del in nalog je ugotovil, da služba zavarovanja ni sama sebi namen, ampak da varnostniki opravljajo tako odgovorne družbene naloge, da se lahko merijo z vsemi drugimi delavci. In ne samo to! Kadar delajo na izmene, zanj in za večino njegovih sodelavcev ni prostih sobot, nedelj in praznikov; podnevi in ponoči in ob vsakem vremenu jih prebijejo na lokacijah, kjer varujejo družbeno lastnino.

In kaj meni o delavcih, ki jih srečuje med opravljanjem svojih delovnih nalog?

Na splošno ima o njih še kar dobro mnenje - vsaj kolikor to mnenje zadeva poskuse odtujevanja družbene lastnine. Teh poskusov, pravi, ni veliko. To pa pripisuje vplivu različnih oblik izobraževanja na področju splošnega ljudskega odpora in družbene samozaščite. Precej pa ga moti odnos delavcev do dela in delovnih sredstev... Takole se spominja ene od značilnih slabosti v teh odnosih.

"Nekega dne so delavci na vrhu triadnega vpadnika v Škalah tik pred odhodom domov natovorili za spravilo v jamo več jamskih vozičkov z vrečami cementa in pustili vse tiste naložene vreče kar tako, nepokrite, čeprav se je pripravljalo k dežju. Da ne bi bilo škode, sva potem te vreče pokrila s sodelavcem varnostnikom, in to z lesenitno strešno opeko, ki je bila naložena tam zraven. Cement sva tako res obvarovala pred uničenjem, strešno opeko pa so delavci naslednji dan, pri razkrivanju vozičkov pred spustom v jamo - enostavno razbili..."

Morda je Miha za take in podobne pojave občutljivejši zato, ker je moral v življenju velikokrat dvakrat obrniti denar, preden ga je porabil? Verjetno. Posebno na tesnem je bil z denarjem takrat, ko so obnavljali hišo in so obenem bili otroci še majhni. Tri otroke ima. Sedemnajstletna Tatjana obiskuje upravno-administrativno šolo v Slovenjem Gradcu, šestnajstletni Bojan bo čez dobri dve leti postal avtomehaničar, petnajstletna Marjana pa bo letos končala osnovno šolo.

Ko je bila pred leti obnova njihove hiše v največjem razmahu, so bili - kot že rečeno - tudi otroci še majhni. Kljub temu pa so poprijeli za vsako delo, ki so ga še zmogli. Zato ni čudno, da so Prosenjakovi svoj dom v celoti obnovili z lastnimi močmi. Le streho jim je popravil krovski mojster.

Vedno številnejše šolske obveznosti pa Prosenjakove otroke v zadnjem času pogosto tako odtujujejo domu, da Miha in njegova žena že skorajda samevata v prejšnja leta vedno zelo živahni hiši. Kljub temu pa jima dela tudi sedaj ne zmanjka. Medtem ko Miha v hiši končuje razna drobna obnovitvena dela, njegova žena skrbi za obsežno gospodinjstvo. Sedaj, ko so otroci večidel zdoma, je nanjo odpadlo precej več dela. Njeno delo se začne v hiši, se nadaljuje na kosu obdelovalne zemlje, ki ga še ni pogoltnila stanovanjska izgradnja, in se konča v hlevu, kjer imajo tudi nekaj živine. Miha ima torej ženo, ki zares podpira kar tri hišne vogale. Skratka, navezana sta drug na drugega; sedaj še bolj, ko otroci ubirajo svoja pota v življenje.

V vsakdanjem življenju Miha nasploh sodi med tiste ljudi, ki jim delo v službi in doma jemlje večino moči. Večizmensko delo v službi in dolgoletna obnova hiše sta mu vzela tudi prijatelje, saj zanje nikoli ni imel časa. Žal mu je, da so ga te obveznosti odrinile od reševanja problemov v njegovi krajevni skupnosti in ga pahnilo v osamitev, iz katere sedaj išče pot. Problemov, ki bi jih lahko pomagal reševati, je veliko. Med njimi je omenil ukinitve avtobusnega postajališča. "Včasih, ko je bilo na našem področju samo nekaj hiš," se je zjezil, "so se avtobusi, namenjeni proti Celju, ustavljali, sedaj pa že nekaj časa vozijo mimo. Naši otroci, in teh je v naši soseski čedalje več, morajo

tako zaradi kdo ve čigave volje vstajati že ob štirih zjutraj, če hočejo na velenjski avtobusni postaji ujeti prvi avtobus, ki pelje v Celje."

- - -

Miha Prosenjak se je morda malce pozno dokopal do spoznanja, da v življenju ne more biti tako pomembnih razlogov, da bi si človek lahko privoščil ločitev od okolja, ki mu pripada. Vendar on pri vključevanju v delo organov krajevne samouprave ne bo imel težav. Ljudi, ki so pridni in poštene, radi sprejemajo medse povsod...

Bojan Ograjenšek

Peter REZMAN, jamski električar, študent ob delu in literat

Na zahodu Šaleške doline, tik pred Šoštanjem, se na desni strani odpre dolinica, ki svoj južni del namaka v veliko ugrezninsko jezero, se od tod razširi v polja in travnike in se konča v približno dva kilometra oddaljenem naselju Gaberke.

Idilična dolinica popotniku ponuja še spokojno naravo, povsem drugačno od tiste, ki jo sreča na poti iz Velenja proti Šoštanju. Semkaj se še niso zajedle ugreznine, te žalostne znanilke davka, ki ga Šaleška dolina plačuje za podzemlju iztrgani premog in iz njega dobljeno toplotno in električno energijo.

Jezero, ki južni del dolinice proti Gaberkam ločuje od narušenega zaledja, je že utopilo večji del vasi Družmirje, vendar se njegova vodna gladina razprostira bolj proti Šoštanju in tako to dolinico pušča skoraj nedotaknjeno. Skoraj nedotaknjeno moramo zapisati zato, ker sredi te dolinice oko popotnika uzre visok vrtni stolp, s katerim rudarski strokovnjaki izdelujejo raziskovalne vrtnice. Bodo tudi tod odkopavali premog? Bo tudi ta dolinica čez nekaj let izginila v novem ugrezninskem jezeru, kot je izginilo že toliko rodovitne zemlje v Šaleški dolini? Tako se vprašujejo ljudje, ki jih pot zanese v Gaberke. Živahna krajevna skupnost je to. Slovi po pridnih ljudeh, ljudeh z velikim smislom za uresničevanje skupaj zastavljenih nalog. Gaberke so tudi cilj tokratnega našega obiska, ne pa poglobljena tema tegale pisanja. Središče vasi, ki se ponaša z novim domom družbenopolitičnih organizacij in organov krajevne samouprave, bo tokrat le kuliserija zgodbe o človeku, ki je vzniknil iz tega okolja.

- - -

Tistega zimskega dopoldneva - bilo je zadnjo soboto v januarju - sva se sešla v Gaberkah s Petrom Rezmanom, vzdrževalcem šibkotočnih naprav v našem rudniku, članom delovnega kolektiva temeljne organizaci-

Nadaljevanje na strani 14!

ODŠLI V POKOJ

Franc ARISTOVNIK,
upokojen 28. februarja

Rojen 8. avgusta 1925
v Skalajah pri Velenju. Poročen
s Stanislavo, rojeno Meh.

Od 16. oktobra 1952 je neprekinjeno delal v RLV, s krajšo prekinitvijo pa že od leta 1948. Zaposlil se je kot nekvalificirani kopač v Jami vzhod, zdaj Jama Preloge. Leta 1975 je bil premeščen v Priprave, kjer je delal do upokojitve.

Leta 1954 je opravil izpit za polkvalificiranega kopača in leta 1965 še za kvalificiranega kopača.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji in medalje za hrabrost.

Afet BAJRAMI,
upokojen 28. februarja

Rojen 25. avgusta 1929 v
Jažincih pri Vratnici v Makedoniji.
Poročen z Razijo, rojeno Buši.

Od 12. decembra 1972 je neprekinjeno delal v RLV. Zaposlil se je kot kvalificirani kopač v Jami zahod, zdaj jama Preloge. Leta 1975 je bil prerazporejen v Jamsko mehanizacijo in transport in leta 1977 v Jamski transport, kjer je delal do upokojitve.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Janez BURŠIČ,
upokojen 28. februarja

Rojen 20. aprila 1929
v Apneniku pri Krškem. Poročen
z Veroniko, rojeno Novak.

Od 8. oktobra 1955 je neprekinjeno delal v RLV. Zaposlil se je kot nekvalificirani kopač v Jami vzhod. Leta 1967 je bil premeščen v rudniško gradbeno skupino, leta 1968 v Jamo zahod, leta 1977 v Zračenje in leta 1979 v Priprave, kjer je delal do upokojitve.

Leta 1961 je opravil izpit za polkvalificiranega kopača in leta 1963 še za kvalificiranega kopača.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Henrik GOROPEVŠEK,
upokojen 25. februarja

Rojen 1. julija 1928 v
Mariji Reki pri Prebodu. Poročen
z Marijo, rojeno Germadnik.

Od 16. maja 1964 je neprekinjeno delal v RLV. Zaposlil se je kot kvalificirani kopač v Jami vzhod. Leta 1977 je bil premeščen v Steber 8, sedaj Jama Pesje, kjer je delal do upokojitve.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Edvard GRIZOLD,
upokojen 28. februarja

Rojen 27. novembra 1926
v Rothweinu v Avstriji.

Od 3. decembra 1955 je neprekinjeno delal v RLV. Zaposlil se je kot nekvalificirani kopač v Jami vzhod. Leta 1975 je bil prerazporejen v Jamsko mehanizacijo in transport in leta 1977 v Jamski transport, kjer je delal do upokojitve.

Leta 1976 je opravil izpit za kvalificiranega transportnega delavca.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Franc HERLAH,
upokojen 28. februarja

Rojen 11. oktobra 1929 v
Ravnah pri Šoštanju. Poročen
s Cilko, rojeno Sevcnikar.

Od 17. julija 1953 je neprekinjeno delal v RLV. Zaposlil se je kot nekvalificirani kopač v Jami vzhod, sedaj Jama Preloge, kjer je delal vse do upokojitve.

Leta 1955 je opravil izpit za polkvalificiranega kopača in leta 1961 še za kvalificiranega kopača.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

OPOMBA UREDNIŠTVA

Za nekatere od tehotic nismo mogli dobiti novejšeslike.

Vinko KRAJNC,
upokojen 28. februarja

Rojen 11. julija 1928
v Škalah pri Velenju. Poročen
z Greto, rojeno Cvikl.

Od 3. aprila 1957 je neprekinjeno delal v RLV. Zaposlil se je kot kvalificirani električar v Jami vzhod. Leta 1975 je bil premeščen v Jamsko mehanizacijo (in transport), kjer je delal do upokojitve.

Leta 1966 je opravil izpit za visoko kvalificiranega električarja.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji in medalje dela.

Jože TAMŠE,
upokojen 28. februarja

Rojen 3. marca 1929
v Završah nad Mislinjo. Poročen
s Kristino, rojeno Krenker.

Od 23. septembra 1954 je neprekinjeno delal v RLV. Zaposlil se je kot nekvalificirani kopač v Jami vzhod. Leta 1975 je bil premeščen v Jamo Škale, kjer je delal do upokojitve.

Leta 1956 je opravil izpit za polkvalificiranega kopača, leta 1959 za kvalificiranega kopača in leta 1963 še za strelca.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Martin LIPNIKAR,
upokojen 28. februarja

Rojen 5. septembra 1929
v Plešivcu pri Velenju. Poročen
z Alojzijo, rojeno Peččnik.

Od 2. marca 1953 je neprekinjeno delal v RLV. Zaposlil se je kot nekvalificirani kopač v Jami vzhod. Leta 1977 je bil premeščen v Jamo Škale, kjer je delal do upokojitve.

Leta 1955 je opravil izpit za polkvalificiranega kopača in leta 1961 še za kvalificiranega kopača.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Alojz AVBREHT,
upokojen 31. marca

Rojen 11. junija 1929 v
Št. Janžu na Vinski gori. Poročen
z Jožico, rojeno Cvikl.

Od 1. januarja 1952 je neprekinjeno zaposlen pri RLV. Zaposlil se je kot kvalificirani kopač v Elektrostrojnem obratu. Leta 1964 je bil premeščen v Jamo zahod in leta 1977 v Zračenje, kjer je delal do upokojitve.

Leta 1960 je opravil izpit za visoko kvalificiranega kopača.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Branko SUPOVEC,
upokojen 28. februarja

Rojen 2. julija 1930
v Plešivcu pri Velenju. Poročen
z Ljudmilo, rojeno Kavnik.

Od 10. avgusta 1953 je neprekinjeno delal v RLV. Zaposlil se je kot polkvalificirani kopač v Jami vzhod. Leta 1976 je bil premeščen v Jamo zahod, zdaj Jama Preloge, kjer je delal do upokojitve.

Leta 1971 je opravil izpit za kvalificiranega kopača.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Mijo BORKOVIČ,
upokojen 31. marca

Rojen 1. oktobra 1933
v Štrukovcu pri Čačku. Poročen
z Marijo, rojeno Peras.

Od 8. oktobra 1959 je neprekinjeno delal v RLV. Zaposlil se je kot polkvalificirani kopač v Jami vzhod. Leta 1960 je bil premeščen v Jamo zahod, leta 1972 nazaj v Jamo vzhod, leta 1977 v Steber 8 in konec leta 1977 nazaj v Jamo vzhod, zdaj Jama Preloge, kjer je delal do upokojitve.

Leta 1961 je opravil izpit za kvalificiranega kopača.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Ferdo CHROMY,
upokojen 17. marca

Rojen 21. decembra 1923
v Kreki. Poročen z Dragico,
rojeno Ilešič.

Od 7. julija 1958 je neprekinjeno delal v RLV, s krajšima prekinitvama pa že od leta 1945. Zaposlil se je kot nekvalificirani kopač v Jami vzhod. Leta 1977 je bil premeščen v Steber 8, leta 1979 v Jamo Preloge in konec leta 1979 v Jamo Pesje, kjer je delal do upokojitve.

Leta 1959 je opravil izpit za polkvalificiranega kopača, leta 1961 za kvalificiranega kopača in leta 1965 še za strelca.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji in Galusove značke.

Miran ERHART,
upokojen 16. marca

Rojen 4. marca 1920
v Šoštanju. Poročen s Karlo,
rojeno Acman.

Od 1. novembra 1961 je neprekinjeno delal pri združenih organizacijah v REK Velenje. Zaposlil se je kot visoko kvalificirani tapetnik in sedlar v ESO. Leta 1971 je bil premeščen v Plastiko in leta 1980 v Kopalnico, kjer je delal do upokojitve.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Vladimir GRM,
upokojen 31. marca

Rojen 16. februarja 1931
v Strmcu pri Celju. Poročen
z Ano, rojeno Klinc.

Od 3. avgusta 1966 je neprekinjeno delal v RLV. Zaposlil se je kot polkvalificirani kopač v Jami vzhod, zdaj Jama Preloge, kjer je delal do upokojitve.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Jože JUTERŠEK,
upokojen 12. marca

Rojen 21. aprila 1929
v Gotovljah pri Žalcu. Poročen
z Ivanko, rojeno Goropevšek.

Od 3. aprila 1957 je neprekinjeno delal v RLV. Zaposlil se je kot kvalificirani ključavničar v Jami vzhod. Leta 1975 je bil premeščen v Jamsko mehanizacijo (in transport), kjer je delal do upokojitve.

Leta 1965 je opravil izpit za jamskega nadzornika strojne stroke.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji in šestih diplom za racionalizatorstvo pri jamski strojni opremi.

Edvard LESJAK,
upokojen 31. marca

Rojen 25. septembra 1932 v
Št. Janžu na Vinski gori. Poročen
s Terezijo, rojeno Brečko.

Od 2. julija 1954 je neprekinjeno delal v RLV, s krajšo prekinitvijo pa že od leta 1947. Zaposlil se je kot nekvalificirani kopač v Jami vzhod. Leta 1965 je bil premeščen v Jamo zahod, naslednje leto nazaj v Jamo vzhod, konec leta 1966 nazaj v Jamo zahod, leta 1967 zopet v Jamo vzhod in leta 1977 v Steber 8, zdaj Jama Pesje, kjer je delal do upokojitve.

Leta 1961 je opravil izpit za polkvalificiranega kopača in leta 1964 še za kvalificiranega kopača.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Ivan LESNIK,
upokojen 19. marca

Rojen 25. aprila 1932 v
Topolšici pri Šoštanju. Poročen
z Ivanko, rojeno Virtič.

Od 3. avgusta 1957 je neprekinjeno delal v RLV. Zaposlil se je kot nekvalificirani kopač v Jami vzhod. Leta 1978 je bil premeščen v Jamsko mehanizacijo, kjer je delal do upokojitve.

Leta 1973 je opravil izpit za polkvalificiranega ključavničarja in leta 1978 še za kvalificiranega vulkanizerja.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Alojz SEVŠEK,
upokojen 2. marca

Rojen 15. maja 1931
na Vinski gori pri Velenju. Poročen
z Angelo, rojeno Lesjak.

Od 25. septembra 1953 je neprekinjeno delal v RLV, s krajšo prekinitvijo pa že od leta 1949. Zaposlil se je kot nekvalificirani kopač v Jami vzhod, zdaj Jama Preloge, kjer je delal do upokojitve.

Leta 1961 je opravil izpit za polkvalificiranega kopača in leta 1971 še za kvalificiranega kopača.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Anton ZACIRKOVNIK,
upokojen 31. marca

Rojen 31. maja 1929 v
Lepi njivi pri Mozirju. Poročen
z Ano, rojeno Kladnik.

Od 29. julija 1958 je bil neprekinjeno zaposlen v RLV. Zaposlil se je kot nekvalificirani kopač v rudniškem gradbenem obratu. Leta 1958 je bil premeščen v Jamo vzhod in leta 1975 v Jamsko mehanizacijo (in transport), kjer je delal do upokojitve.

Leta 1964 je opravil izpit za polkvalificiranega kopača in leta 1971 še za kvalificiranega kopača.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Alojz ŠTRAUS,
upokojen 31. marca

Rojen 14. junija 1930 v
Št. Janžu na Vinski gori. Poročen
z Ljudmilo, rojeno Žerdoner.

Od 3. avgusta 1953 je bil neprekinjeno zaposlen v RLV. Zaposlil se je kot nekvalificirani kopač v Jami vzhod. Leta 1959 je bil premeščen v Priprave, kjer je delal do upokojitve.

Leta 1955 je opravil izpit za polkvalificiranega kopača, leta 1959 za kvalificiranega kopača in leta 1965 še za strelca.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Roman CVERLE,
upokojen 15. aprila

Rojen 17. januarja 1928
v Hrastju pri Celju. Poročen
z Urško, rojeno Slemenšek.

Od 21. junija 1954 je neprekinjeno delal v RLV. Zaposlil se je kot nekvalificirani kopač v Jami vzhod. Leta 1975 je bil premeščen v Jamsko mehanizacijo (in transport), kjer je delal do upokojitve.

Leta 1955 je opravil izpit za polkvalificiranega kopača in leta 1956 še za kvalificiranega kopača.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji in medalje dela.

Martin ŠUŠTERŠIČ,
upokojen 31. marca

Rojen 7. novembra 1931
v Sevnici pri Krškem. Poročen
z Marijo, rojeno Zupan.

Od 17. oktobra 1961 je neprekinjeno delal v RLV. Zaposlil se je kot kvalificirani kopač v Jami vzhod. Leta 1965 je bil premeščen v Jamo zahod, leta 1967 nazaj v Jamo vzhod, leta 1969 zopet v Jamo zahod, leta 1970 ponovno v Jamo vzhod, leta 1976 v Steber 8 in leta 1977 v skupne službe RLV, kjer je delal do upokojitve.

Leta 1975 je opravil izpit za strelca.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji, reda dela s srebrnim vencem in priznanja za 15 let aktivnosti v jamski reševalni četi RLV.

Anton DREV,
upokojen 10. aprila

Rojen 30. maja 1926 v
Šentilju pri Velenju. Poročen
z Julijano, rojeno Navodnik.

Od 15. marca 1954 je neprekinjeno delal v RLV, s krajšo prekinitvijo pa že od leta 1948. Zaposlil se je kot nekvalificirani kopač v Jami vzhod. Leta 1962 je bil premeščen v EFE, leta 1963 nazaj v Jamo vzhod in leta 1978 v delovno skupnost Kopalnica, kjer je delal do upokojitve.

Leta 1961 je opravil izpit za polkvalificiranega kopača in leta 1971 še za kvalificiranega kopača.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Ferdo PRISTOVNIK,
upokojen 10. aprila

Rojen 17. avgusta 1930
v Mariboru. Poročen
z Elizabeto, rojeno Albreht.

Od 31. januarja 1957 je neprekinjeno delal pri združenih organizacijah v REK Velenje. Zaposlil se je kot nekvalificirani kopač v delovni enoti RLV Jama zahod. Le ta 1972 je bil premeščen v Zunanji obrat, od tod pa leta 1975 v delovno skupnost skupne službe REK Velenje, kjer je delal do upokojitve.

Leta 1963 je opravil izpit za polkvalificiranega kopača in leta 1965 še za kvalificiranega kopača.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

(Po podatkih iz kadrovskih služb delovnih organizacij in oddelka socialne službe SOZD REK Velenje za invalidsko in pokojninsko zavarovanje pripravila Vesna KORES.)

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujem delavcem skupnih služb sestavljene organizacije REK Velenje, posebno v upravno-administrativni in kadrovsko-izobraževalni službi, za tople besede in darila, ki sem jih bil deležen, pred odhodom v pokoj.

Srečno!

Ferdo Pristovnik

Peter REZMAN, jamski električar, študent ob delu in literat

Nadaljevanje s strani 9!

je RLV "Jamska mehanizacija", ljubiteljem lepe besede in literatom, pesnikom in prozaistom. V zgornjih prostorih nove stanovanjske hiše njegovih staršev, kjer si Peter ureja stanovanje zase in svojo družino, sva sedla za mizo v kuhinji, ki je tiste dni dobivala dokončno podobo. Njegov vzdih "Oj, koliko dela nas še čaka!", s katerim je sedel k razgovoru, sprejemem brez opravičila, da ga motim, saj sva se za najino srečanje dogovorila že nekaj tednov poprej.

Na začetku se precej časa pogovarjava o urejanju njegovega stanovanja. Posebno o obrtniških delih, ki jih terja ureditev novega stanovanja, izmenjava veliko besed, saj ta dela bo Peter v glavnem postoril sam. Na-

to pa ob vprašanju strokovne usposobljenosti, ki je potrebna za taka dela, najdeva izhodišče za pomik nazaj, v njegova mladostna leta.

Peter Rezman se je rodil pred petindvajsetimi leti v delavski družini; mati - sedaj invalidska upokojenka - je delala v tovarni usnja v Šoštanju, oče pa je skladiščnik v "Gorenju".

Po osnovni šoli se je Peter vpisal v gimnazijo, vendar sta mu angleški jezik in kemija kmalu povzročila tolikšne težave, da je študij na tej šoli opustil in preseljal na oddelek za obratne električarje v RŠC Velenje. Po uspešno opravljenem izpitu za KV električarja na tej šoli je odšel na služenje vojaškega roka, po vrnitvi - meseca decembra 1976. leta - pa se je zaposlil pri jamskih elektro delih v temeljni organizaciji RLV "Jamska mehanizacija".

V jami je kmalu postal dežurni električar, nato je nekaj časa delal v skupini monterjev jamskih elektro naprav, sedaj pa je samostojni vzdrževalec jamskih šibkotočnih elektro naprav.

V začetku 1977. leta se je poročil. V mesecu maju še istega leta sta z ženo Vero dobila hčerko Majo. Če bo vse šlo posreči, pa bo Peter letos dosegel še en cilj: ob delu bo diplomiral na elektrotehnični srednji šoli pri RŠC Velenje in tako končal naporno 4-letno obdobje šolanja in dela v jami obenem.

V teh nekaj stavkih opisano Petrovo življenje daje samo približno sliko o tem, kako je preživel zgodnjo mladost in prehodil prve stopnice na poti v samostojno življenje. Ostrejšo podobo našega sobesednika dobimo potem, ko razgrne dileme, s katerimi se je spopadal.

"Najtežje trenutke sem doživljal ob prehodu iz gimnazije v poklicno šolo. Verjetno tudi zato, ker človek pri sedemnajstih letih težko objektivno oceni posledice takega koraka," pripoveduje Peter. "Nagonsko sem namreč čutil, da s tem korakom izgubljam del možnosti za razvoj nekaterih svojih prirojnih sposobnosti, ki so se v meni šele sedaj prav izoblikovale. Danes, skoraj devet let pozneje, ko redke proste trenutke porabim za iskanje svojega literarnega izraza in svojega odnosa do te zvrsti umetnosti, se šele povsem zavedam možnosti, ki sem jih izgubil z opustitvijo šolanja na gimnaziji, in šibkega teoretičnega znanja, ki me omejuje pri mojem ustvarjanju."

Med služenjem vojaškega roka je Peter še upal, da se bo po prihodu domov lahko izognil delu v jami. "Vendar upanje mi je splahnelo takoj po vrnitvi iz vojske, saj je bilo takrat jamsko delo zame edino dostopno delo, ki mi je omogočalo še zadovoljiv osebni dohodek," Peter zamišljeno, z odsotnim izrazom na obrazu obuja spomine na drugo pomembnejšo odločitev v svojem življenju.

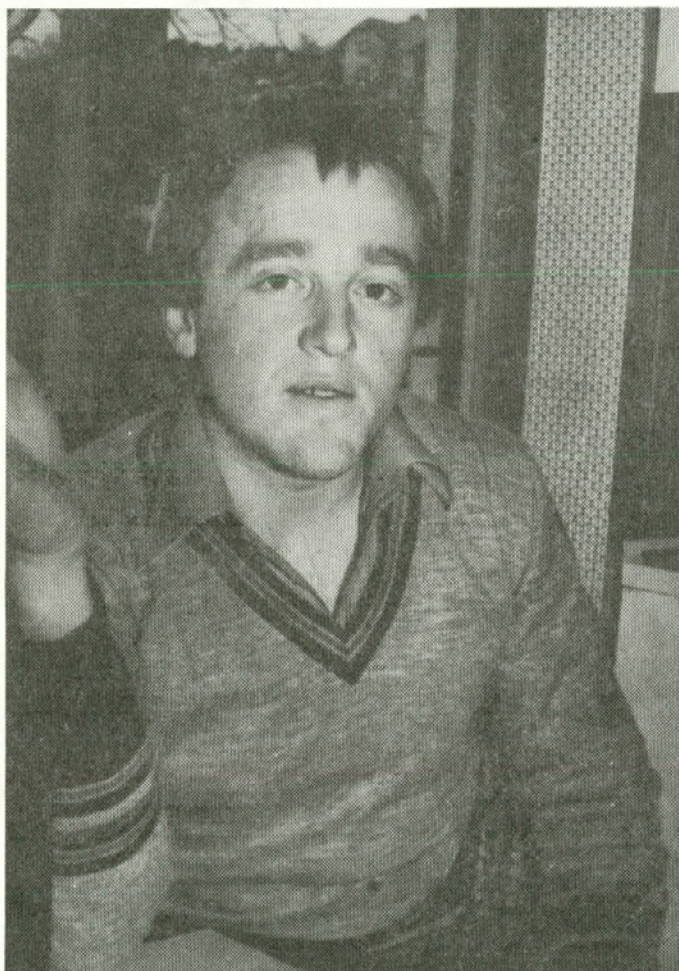
"Po začetnem odporu," nadaljuje misel, ne več tako odsoten, "pa me je proti vsem pričakovanjem jamsko delo pritegnilo, in to po zaslugi sodelavcev. Danes, po dobrih štirih letih dela v jami, vem, da me občutek pripadnosti jami nikakor ni prevzel naključno, saj je z leti vsak dan močnejši in ne - kot bi kdo lahko pričakoval - slabši. Tako je pač v jami, kjer en sam člo-

vek ne pomeni ničesar, kjer je le delovna skupina tista, ki povezuje delavce za premagovanje delovnih naporov in podzemskih nevarnosti. Sedaj, ko skrbim za sprotno vzdrževanje jamskih šibkotočnih elektro naprav in ko večino delovnega časa v jami prebijem sam ali kvečjemu še z enim delavcem, pogrešam to medsebojno povezanost v skupini."

Toda kljub navezanosti na jamsko delo in rudarje Peter ni prepričan, da bo v jami dočkal pokojnino. "Vendar," odločno pribije, "če bom kdaj delal kje drugje, bodo v meni vedno ostali živi spomini na sleherni trenutek, ki sem ga preživel med rudarji v jamah velenjskega rudnika."

Petru lahko verjamemo: jama mu bo vedno ostala v zavesti. Saj njegove vsakodnevne poti po bolj ali manj opustelih jamskih progah lahko primerjamo z vse leto rodno njivo, ki v nje-

Peter Rezman: "Po začetnem odporu pa me je proti vsem pričakovanjem jamsko delo pritegnilo..."

govi notranjosti s svojimi skrivnostmi pomeni neizčrpen vir razmišljanj za njegovo literarno ustvarjanje.

"Preden v človeka pride dražljaj in v njem sproži miselno reakcijo, ki povzroči željo po izpovedi, mora miniti določen čas," pripoveduje Peter, ko naglas razmišlja o nagibih, ki ga vodijo k pisanju.

"Vsako delo terja svoj čas; pa naj gre za fizično delo ali za pisanje," dopolni moj sobesednik svoje poglede na umetniško ustvarjanje. Nato s popolnoma resnim obrazom reče: "Seveda pa literarno ustvarjanje terja precej več potrpežljivosti kot čakanje zakonskega moža v postelji na ženo, ki se je zadržala pri otrocih, ker še niso hoteli zaspati..."

Petrov na splošno veder odnos do življenjskih težav in tegob pa zbledi v njegovih pesmih o rudarjih in njihovem delu. V

stihih na to temo slika trd, nevaren in skrivnosten podzemski svet, ki neusmiljeno pritiska na zavest in telo rudarja med nje govo bitko za vsakdanji kruh. V zbirki pesmi "Gruda", ki smo jo deloma že spoznali v lanski četrti številki "Rudarja", je Peter Rezman posegel globoko v bistvo doživljanja svojega dela v jami. Poleg opisov jamskih razmer, ki pestijo njegove sodravce in njega samega, in jedke kritičnosti, ki preveva te opise zaradi pomanjkljive skrbi širšega družbenega okolja za hitrejšo humanizacijo jamskega dela, se v stihih teh pesmi neprestano pojavlja nedorečeno izpovedovanje strahu človeka pred skritimi in težko predvidljivimi jamskimi pastmi. Ta nikoli povsem pregnan strah, ki ga priznavajo samo najpogumnejši rudarji, je Peter strnil v pesmi z naslovom Matejeva smrt:

...Na čelu pa, čuj!
za stojko se nekdo reži.
Kot drugi
koščnemu smehu se rogaš...

Pa ne danes, Matej!
Ne smej se ji danes,
starki koščeni.
Danes si njen
bolj kot vsi drugi...

"V tem odlomku poskušam obračunati s strahom pred neznanim," komentira Peter to svojo pesem, "vendar brez utvare, da se mi bo obračun v celoti posrečil. Bojazen ostaja, tako kot zaradi nje ostajajo mrki obrazi rudarjev pred spustom v jamo in prešerni nasmehi ob njihovi vrnitvi na koncu delovne izmene."

Kot sem že zapisal, je Peter sicer zadržan, a veder človek. Zato primanjkuje optimizma, kadar piše o rudarskem življenju, nadomesti, kadar opisuje vsakdanje življenje, odnose med ljudmi, kadar piše o ljubezni in zemlji, ki sta temi mnogih njegovih razmišljanj. Žal pa ga kot takšnega literata pozna samo ozek krog ljudi; ali pa celo samo njegova žena Vera, ki je, čeprav ne edina, še vedno prva ocenjevalka njegovih pesmi in proznih del.

Lansko leto je Peter sodeloval na 9. srečanju pisateljev in pesnikov, ki ga je na Ravnah na Koroškem organizirala revija Mladina. Na tem srečanju je dobil nagrado za prozni del svojih prispevkov, s katerimi se je predstavil na tej prireditvi, in za otroške pesmi.

Kako pa njegovo ustvarjanje sprejemajo sodelavci?

"V glavnem so menda kar zadovoljni," pravi o tem Peter in se nasmehe novemu spominu... "Resda ne hvalijo mojih objavljenih prispevkov v naših internih glasilih, vem pa, da jih preberejo. Ko ste na primer v prvi letošnji številki Informatorja objavili dve moji pesmici, Kapljice in Sanje, sem bil ravno v bolniški in zato takoj nisem mogel videti, kako so ju sprejeli. Vendar ob moji vrnitvi, nekaj dni po izidu te številke Informatorja, so me sodelavci pričakali s pozdravom: 'Kapljice, kapljice, kaj?' S tem so hudomušno namigovali, da sem popil več alkohola, kot ga prenesem, in zato nisem mogel priti na delo. V resnici pa so prav gotovo mislili na to, kaj sem v teh pesmih hotel povedati. To je na bitko za izpolnitev letnega proizvodnega plana rudnika, ki je bila lani bolj kot kdajkoli poprej zasnovana na znojnih kapljah in trdi koži na dlaneh naših rudarjev."

Preden se s Petrom razideva, mi zaupa še, da kadar le utegne, s fotoaparatom odhiti v naravo in na film prenaša detajle, ki ga vznemirjajo. Povsem neznane pa mu niso tudi nekatere likovne vrste izražanja, vendar, kot je dejal, ga tudi pri tem omejuje pomanjkljiva prejšnja izobrazba.

Za sklep tegale razgovora in portreta pa je bolje, da ne rečemo nič. Zadnjo besedo prepuščamo Petru. Naj on to stori, tako kot zna, saj zaradi tega, kar zna, je tudi prišlo do našega srečanja z njim in tega zapisa...

Spomini treh osmošolcev iz OŠ "Gustav Šilih" v Velenju na šolska leta

S hitrimi koraki se približuje konec šolskega leta. Za nami, osmošolci, se bodo za vedno zaprla osnovnošolska vrata. Tega slovesa se zaradi počitnic veselimo, ob misli, da ta šola ne bo več naša, pa smo žalostni.

Nekaj spominov na šolska leta smo strnili v tehle treh sestavkih.

Prvi razred

Korakal sem v šolo, z lepo novo torbo, na kateri je bil naslikan Miki Miška. Eno roko sem vztrajno tiščal v žep novih hlač, z drugo roko pa sem držal mamin prst. Prišel sem v šolo. Učiteljica me je veselo sprejela. Z mamo sta nekaj klepetali. Z zanimanjem sem opazoval novo okolje. Mama se je nato napotila proti domu, jaz pa sem s strahom odšel s tovarišico. Malo mi je sicer šlo na jok, vendar sem junaško potisnil prst v usta in nisem jokal.

Drugi razred

Sedel sem v prvi klopi. Ura je ravno odzvonila, in učitelj nas je pustil same v razredu. Po tradiciji so se vsi fantje, razen mene, odšli loviti. Divjali so, jaz pa sem jim podstavljal nogo. Pri tem početju v začetku ni sem imel uspeha. Potem pa je mimo mene pridiral Jo že. Tako spretno sem ga spodnesel, da se je s trebuhom popeljal po tleh in se z glavo naprej ustavil ob steni. Naj ne naštevam komplikacij, ki so sledile...

Tretji razred

Pisali smo spis "Šola in učitelji". Oto se ga je lotil nekako takole: "Naša šola je nova in je zelo lepa. Imamo prijazno tovarišico. Sezidali so jo leta 1969." (Hodil sem namreč na podružnično šolo v Šentilju)... S tem zadnjim stavkom je seveda mislil šolo, ne pa tovarišico.

Četrty razred

Ne zamerite mi, ker sem malo pozabljev in se ravno sedaj ne morem spomniti kakšnega zanimivega dogodka iz tega razreda. Povem naj le to, da je bil najboljši, ker smo bili takrat najstarejši učenci podružnične šole in zato "gazde" šole. Pa pojdemo naprej!

Peti razred

Pripravljali smo se za šolo v naravi. Pri uri matematike nam je tovarišica precej časa vtepala v glavo napotke za šolo. V začetku zadnjih petnajst minut pa strogo reče: "Delovne zvezke za spoznavanje narave na klop!" Vsi smo jo debelo pogledali in ji v preostalih petnajstih minutah komaj dopovedali, da je na urniku matematika in ne spoznavanje narave.

Šesti razred

Prvo polletje smo bili najboljši v šoli, v drugem pa je naša "jeklena" disciplina tako popustila, da so se zaradi nas tovarišice "skoraj začele metati na trepalnice".

Sedmi razred

Razred zlomov in polomljenih kosti! Najprej je Šmerc zabrisal Melito čez klop, da je dobila "gips". Nato je Iztok zrušil Emo in vrata, tako da so vrata padla iz tečajev, Ema pa iz ravnotežja. Rezultat: knock out - "polgips"!

In ko se je Šmerc šel smučat! Tako se je zaril, da si je zlomil nogo in dobil predlog od cestne komunale, da ga sprejmejo na "šiht" za buldožeriranje.

Osmi razred

Zdaj smo "frajerji" in zopet "gazde" šole, vendar ne za dolgo. Odhajamo. Za sabo bomo pustili kup polomljenih klopi, stolov in - cvekov. Ampak te "smotane" šole je konec.

Matjaž Kuhar, 8. a

Prvikrat sem prišel v šolo z mamo. Občudoval sem ve like učence iz višjih razredov, kako so se važno sprehajali okoli in nas vzvišeno gledali. Kmalu so nas razdelili, in tovarišica razredničarka nam je razlagala in razlagala, jaz pa sem opazoval bodoče sošolke. Naslednji dan sem že sam priracal pred hišo znanja in oprezoval za svojo tovarišico, ki nam je obljubila, da pride po nas. Res je bila "mož beseda", in s svojimi "sotrpinji" sem prvič prestopil šolski prag. Šola je imela prav poseben vonj - vonj po učencih. Ta vonj ima tu di še danes. Takrat pa sem občudoval to veliko stavbo, ki jo bom obiskoval osem let, kot nekaj mogočnega, nadnaravnega.

Prvo spričevalo sem dobil, kot vsi učenci, ob polletju. Tisto uro je vladala v razredu prav posebna napetost in smrtna tišina. Tovarišica je prišla v razred, z zelenimi zvezki, ki sem jih takrat prvič videl. Pozneje sem zvedel, da so to spričevala: pričevanja o naši pridnosti in lenobi. Tovarišica je svečano položila spričevala na klop in vsakega po vrsti pogledala. Takrat še nismo vedeli za ocene, zato je bila v razredu še večja napetost; napetost, ki bi me skoraj strla pod svojo težo. Ker se pišem na "T", sem moral kaj dolgo čakati na svoje "šestmesečno plačilo", tako dolgo, da sem si med čakanjem pogrizel vse nohte. Nevoščljivo sem opazoval tovariše, ki so spričevala prejeli pred mano in si jih razkazovali. Končno le zaslišim svoje ime in odidem pred kateder in pred tovarišico. Dobljenega spričevala si nisem upal odpreti. Sto in stokrat sem z naslovne strani prebral svoje ime. Šele doma pred hišo sem z drhtečimi rokami odprl zveščič in zagledal svoje ocene, skoraj same petice - razen slovenščine. Velik kamen se mi je odvalil od srca. Stekel sem po stopnicah in že od daleč klical: "Mama! Mama!"

Sprejem v pionirje. Že nekaj dni prej smo se učili svečano zaobljubo in jo ponavljali; ponavljali tako dol-

go, da bi jo s poudarkom in na pamet znali povedati tudi opolnoči, če bi nas zbudili. V kulturnem domu smo sedeli v prvih vrstah, polni pričakovanja, kaj bo. Vsi smo pričakovali nekaj izjemnega. Uvodni del predstave je švignil mimo, preden sem lahko pomežiknil z očesom. Pionirka je že vabila prve razrede na oder. Postavili smo se v ravno vrsto, pomislite, brez prerivanja. Zdrdrali smo svečano obljubo - in že smo bili pionirji, samo čepice in rutice so nam še manjkale. Toda tudi te so nam začeli razdeljevati. Meni je zavezovala rutico pionirka in me še zraven poljubila. Mojbog, kako sem zardel! Prvi poljub dekleta. Že res, da je bil samo uraden, toda prvi poljub je le prvi poljub. Pionirka je opazila mojo zadrego, se mi nasmeh-

Pozabili drug na drugega ne bodo...

nila in odšla naprej. Ko sem si malo opomogel, sem se ozrl po tovariših. Tudi z njimi ni bilo nič boljše - eden je bil bolj rdeč kot drugi. Toda kljub temu smo pa le postali pionirji.

Podobni dogodki kot prva enica, prva ljubezen in drugi so se vrstili skozi vseh osem let mojega izpopolnjevanja. Zdaj sem v osmem razredu. Kmalu se bom poslo vil. Za mano bodo prišli novi Robiji, Matjaži, Vikiji, Iztoki... Tudi ti bodo prešli vse naše preizkušnje in tudi oni odšli. Toda nepozaben vonj osnovne šole mi bo za vedno ostal v nosnicah.

Robert Travner, 8. b

Šla je po cesti in prišla do razpotja. Ena pot pelje na levo, druga na desno. Kam?

Tudi jaz stojim na razpotju. Ni mi vseeno, na katero pot bom stopila, saj bo ta korak odločal o moji prihodnosti. A časa za razmišljanje ni veliko. Odločiti se bo treba. Saj komaj verjamem, da je osem let minilo tako hitro. Živo se še spominjam, kako me je mama vodila za roko po široki šolski avli. Koraki so odmevali, in vse mi je bilo še neznano in veliko. Na srečo so nam bile v tolažbo "tršice", ki so nas hrabro branile pred nekimi čudnimi ljudmi - osmošolci. Ti so imeli pouk v višjih nadstropjih, in včasih me je mikalo, da bi pokušala v kako njihovo učilnico. A si nisem upala. Rajši sem jih kar s stopnic opazovala, kako vlečejo za sabo težke torbe in neprestano buljijo v knjige. Počasi pa sem tudi jaz pricapljala v višja nadstropja.

Predmetna stopnja - to že lepše zveni. Hkrati z imenom pa se je z njo spremenilo še marsikaj drugega. Prišle so nove skrbi in težave. Šola v naravi, premestitev v novi razred, potovanje s pevskim zborom v BiH, sprejem v mladinsko organizacijo in še na desetine takšnih dogodkov mi bo za vedno ostalo v spominu.

Odšla bom s te šole, a na tiho upam, da se še kdaj vrnem. Polovico mojega dosedanjega življenja mi je bila drugi dom, učitelji drugi starši in sošolci moji bratje in sestre. Res je, da se bodo naša pota sedaj ločila, a pozabili drug na drugega vseeno ne bomo tako kmalu. Razumljivo je, da se bomo spominjali le lepih trenutkov.

Zato z lažjim srcem vzklikam: "Nasvidenje moj drugi dom, nasvidenje naša šola!"

Katja Kovač, 8. b

JE ZDRUŽENO DELO PRIPRAVLJENO NA USMERJENO IZOBRAŽEVANJE?

9. aprila 1980 je skupščina Socialistične republike Slovenije sprejela zakon o usmerjenem izobraževanju. Z uresničevanjem tega zakona in uvajanjem novih programov za pridobitev strokovne izobrazbe bomo v prihodnjih letih, vključno s šolskim letom 1981/82, temeljito spremenili celotno izobraževanje in vzgojo po osnovni šoli.

Izobraževanje po osnovni šoli po novem imenujemo USMERJENO IZOBRAŽEVANJE.

Usmerjeno izobraževanje obsega načrtno izobraževanje mladine po osnovni šoli - to je izobraževanje in usposabljanje za delo pred vstopom v delo, in izobraževanje odraslih ali izobraževanje, usposabljanje in izpopolnjevanje vso delovno dobo, do konca človekovega življenja.

Z uvajanjem usmerjenega izobraževanja postaja izobraževanje po osnovni šoli sestavni del združenega dela.

Z uvedbo usmerjenega izobraževanja bomo delovnemu človeku omogočili izobraževanje v mladosti in v vsej njegovi delovni dobi.

Usmerjeno izobraževanje je zasnovano tako, da se udeleženci po vsaki stopnji lahko vključijo v delo in nadaljujejo izobraževanje ob delu.

Temeljne sestavine usmerjenega izobraževanja so:

1. izobraževanje za pridobitev strokovne izobrazbe,
2. usposabljanje z delom,
3. izpopolnjevanje strokovne izobrazbe.

Tale shema (SHEMA I) prikazuje ново podobo vzgojno-izobraževalnega sistema.

1. Programi za pridobitev STROKOVNE IZOBRAZBE

Naslednja shema (SHEMA II) prikazuje povečan izsek A sheme I.

Za vključitev v programe srednjega izobraževanja je potrebna končana osnovna šola.

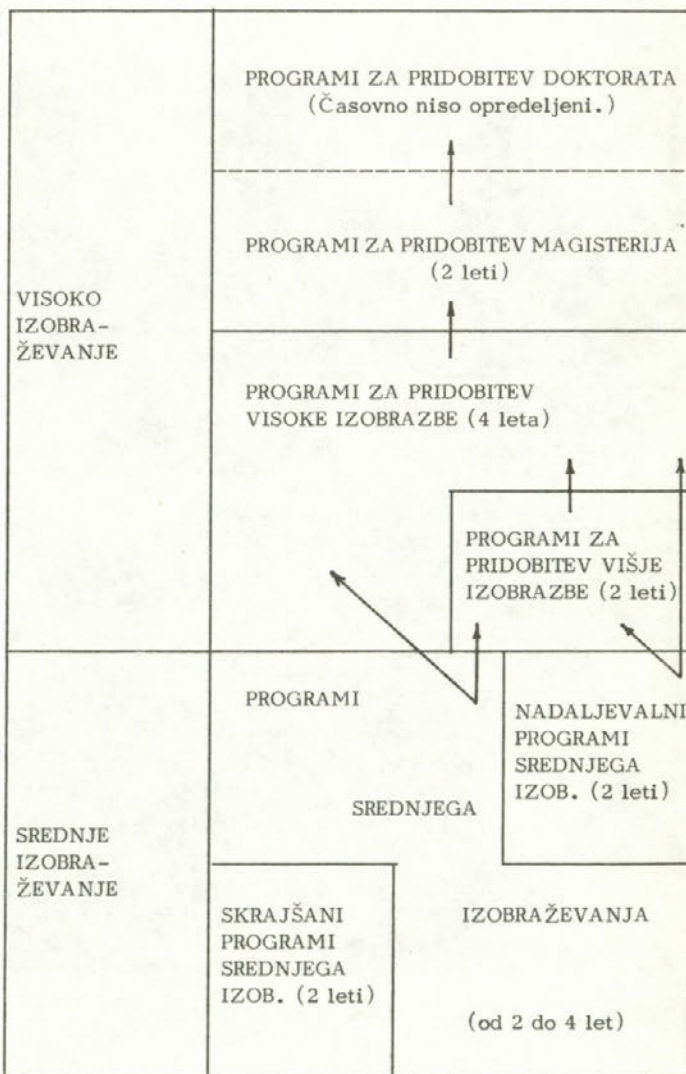
Programi srednjega izobraževanja vsebujejo: skupno vzgojnoizobraževalno osnovo ter temeljna in posebna strokovno-teoretična in praktična znanja, ki so pomembna za delo v kakšni stroki in poklicu.

Vključitev v skrajšane programe srednjega izobraževanja je namenjena učencem, ki niso uspešno končali osnovne šole. Uspešno končan program skrajšanega srednjega izobraževanja omogoča vključitev v ustrezne druge vzgojnoizobraževalne programe

srednjega izobraževanja, in to tudi tedaj, če delavec nima končane osnovne šole.

V nadaljevalne programe srednjega izobraževanja se lahko vključi, kdor je uspešno končal izobraževanje po ustreznem predhodnem programu ali pa je s preizkusom znanja dokazal, da ustrežni predhodni program obvlada. Drugi značilni pogoj za vpis v tovrstne programe so delovne izkušnje. Na

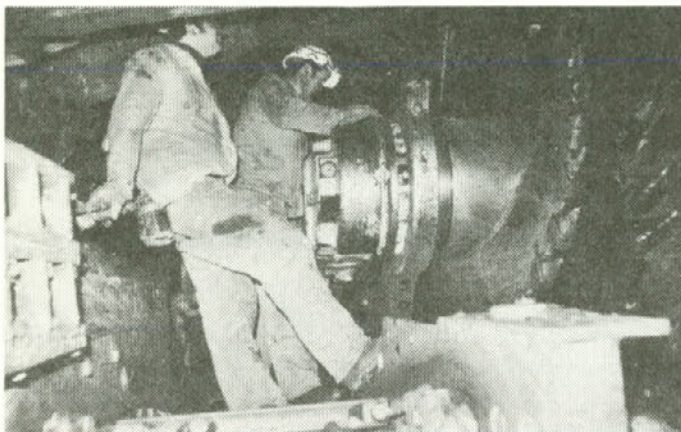
SHEMA II

splošno pa nadaljevalni programi srednjega izobraževanja pripravljajo delavce (podobno kot zdaj programi delovodskih in poslovodskih šol) za operativno vodenje delovnih procesov in organizacijo dela.

Programi srednjega izobraževanja in nadaljevalni programi srednjega izobraževanja omogočajo vključevanje v ustrezne programe za pridobitev višje in visoke izobrazbe iste ali sorodne usmeritve.

V proizvodnih dejavnostih našega kombinata imajo poleg čisto rudarskih veliko veljavo še številni drugi poklici:

elektrikar...

orodjar...

rezkalec...

brusilec...

strugar...

avtomehanik...

2. Programi za USPOSABLJANJE Z DELOM

(Shema I, izsek B!)

Programi za usposabljanje z delom omogočajo učencem, študentom in drugim udeležencem izobraževanja, da si z delovno prakso ali neposredno v delovnem procesu pridobijo praktična znanja za delo in se vključijo v delo in samoupravljanje. Nekvalificirani delavci, denimo, se bodo usposabljali za enostavna dela in opravila.

Težišče usposabljanja po teh programih je v pridobivanju delovnih navad in spretnosti ter znanja iz varstva pri delu in samoupravljanja.

Na nekoliko višji ravni se bodo usposabljali z delom tudi pripravniki.

3. Programi za IZPOPOLNJEVANJE STROKOVNE IZOBRAZBE

(Shema I, izsek C!)

Nekatere oblike za izpopolnjevanje strokovne izobrazbe:

- stalno dopolnilno izobraževanje in izpopolnjevanje v poklicu in stroki,
- dopolnilno izobraževanje za zahtevnejša dela v poklicu in za specializacijo na ožjem področju,
- izobraževanje in izpopolnjevanje na področju samoupravljanja, ljudske obrambe in družbene samozaščite.

Specializacija je možna na vseh izobrazbenih ravneh.

Delavci združenega dela kot uporabniki izobraževanja skupno z izvajalci izobraževanja določamo vsebino in način izobraževanja, zato prevzemamo tudi skupno odgovornost za ustreznost in raven izobrazbe ter usposobljenost mladih, ki se potem, ko si pridobijo strokovno izobrazbo, vključujejo v delo.

Zlasti velika naloga nas kot uporabnike čaka pri izvajanju programa proizvodnega dela in delovne prakse. Brez pomoči združenega dela, brez pomoči inštruktorjev in tehnologije združenega dela si težko zamišljamo uspešno usposabljanje z delom že med študijem, ki za gotavlja učencem in študentom potrebno usposobljenost za uspešen začetek dela in produktivno delo.

Uporabnike in izvajalce bodo morali povezovati jasni dogovori o delitvi dela in odgovornosti, recimo pri praktičnem usposabljanju učencev in študentov, in o tem, do kod bo segalo praktično usposabljanje med izobraževanjem in kje bodo nadaljevale usposabljanje z delom organizacije združenega dela same, z načrtnim uvajanjem delavcev v delo in samoupravljanje v pripravniški dobi. Strokovno in metodično usposobljeni in štrukturi v organizacijah združenega dela torej pos-

tajajo v usmerjenem izobraževanju prav tako pomembni kot strokovno ter pedagoško in andragoško usposobljeni učitelji v šolah.

Proizvodno delo oziroma delovna praksa se bo v skladu z novimi vzgojnoizobraževalnimi programi začela izvajati za prvi letnik srednjih šol v šolskem letu 1981/82, zato je treba čimprej zagotoviti pogoje za organiziranje in izvajanje proizvodnega dela oziroma delovne prakse. V prvem letniku bo naloga proizvodnega dela oziroma delovne prakse praviloma usmerjanje v smer, v drugem in naslednjih letnikih pa usposabljanje v izbrani smeri. Za izvajanje proizvodnega dela oziroma delovne prakse je potrebno iz tehnološkega procesa izbrati tista dela in naloge, ki jih bodo učenci glede na psihofizične sposobnosti in zakonska določila lahko opravljali in jim bodo hkrati omogočali spoznavati tehnološki proces s širših družbeno-ekonomskih vidikov.

Iz te potrebe pa izhaja: da se bomo kot proizvodna organizacija čimprej uspešno vključili v proces priprav za uresničevanje usmerjenega izobraževanja, moramo skupno z izvajalci izobraževanja čimprej izdelati PROGRAM PROIZVODNEGA DELA OZIROMA DELOVNE PRAKSE in v tem programu jasno določiti cilje proizvodnega dela, vsebino programa ter materialna in druga potrebna sredstva za izvajanje proizvodnega dela oziroma delovne prakse.

Prek seminarjev, ki jih bo organizirala gospodarska zbornica Slovenije, pa moramo usposobiti zadostno število mentorjev za proizvodno delo oziroma delovno prakso in zakonsko urediti nagrajevanje mentorjev in učencev, ki se bodo vključevali v proizvodno delo oziroma delovno prakso.

Ob tem, ko veliko pričakujemo od usmerjenega izobraževanja, ne smemo torej pozabljati na naloge, ki jih imamo kot uporabniki izobraževanja, kar pomeni tudi, da bomo morali vzroke za morebitne spodrsrljaje pri uresničevanju ciljev usmerjenega izobraževanja iskati tudi v svojem delovnem okolju.

PRIHODNJIČ NADALJEVANJE!

Martin Pustatičnik

Marx in Engels o delovni vzgoji

O delovni vzgoji so govorili pedagogi že pred Marxom in Engelson, toda razumeli so jo v skladu z buržoaznimi odnosi, zato so se v tem razlikovali od Marxovega razumevanja delovne vzgoje. Glavne razlike med enim in drugim razumevanjem so naslednje:

1. buržoaznim pedagogom je bilo do delovne vzgoje posameznika; torej do individualne delovne vzgoje, Marxu pa do kolektivne delovne vzgoje;
2. motiv za delo je bil v fevdalizmu strah pred palico, v kapitalizmu pred lakoto; poleg tega se v delovni vzgoji kapitalistične družbe kažete kot motiva za delo še razvijanje interesa (kot pobude za delo) in čut za čast, Marx pa je pokazal na nov motiv: na težnjo prispevati h koristim skupnosti;
3. buržoaznim pedagogom je bilo do vzgoje v obrtnem delu, Marxu in Engelsonu pa je bilo do vzgoje v industrijskem delu;
4. z delovno vzgojo se v Marxovem duhu vzgaja mladina hkrati v organizacijskih sposobnostih in odnosih med ljudmi. S tem je Marx delovno vzgojo praktično včlenil v moralno vzgojo. /Dr. Leon Žlebnik/

ŽELJE IN POTREBE NAŠIH DELAVCEV V SAMSKIH DOMOVIH

Razgovor z diplomirano socialno delavko Nani Črešnik

Nani Črešnik je rojena 28. 7. 1958 v Senovem. Oče je jamski poslovodja v RLV. Mati dela v skupnih službah RLV.

Je poročena, mož je programer pri AOP v RŠC Velenje. Za socialno delavko je študirala v Ljubljani, po dokončani srednji vzgojiteljski šoli v Celju. Pred pol leta se je kot pripravnica zaposlila v socialni službi naše sestavljene organizacije. To je njena prva zaposlitev.

"O svoji odločitvi za poklic socialne delavke lahko rečem: že v osnovni šoli sem si sila močno želela delati za ljudi, jim pomagati reševati njihove življenjske težave in se veseliti z njimi ob njihovih uspehih pri delu in v zasebnem življenju.

Teh nekaj mesecev, kolikor delam v socialni službi SOZD REK Velenje, me v mojih poklicnih pričakovanjih ni razočaralo. Delo pri anketi, ki jo zadnje tedne izvajam v samskih domovih SOZD REK Velenje, je zanimivo, čeprav ob njem spoznavam, da bom na svoji poklicni poti užila ne le veliko veselja in zadovoljstva, ampak tudi prenekatero kapljo pelina. Vendar mislim, da so delovna spodbuda za vsakogar tako veselje in zadovoljstvo nad doseženimi delovnimi uspehi kakor tudi te-

gobe, ki se pojavijo med delom. Eno in drugo segreva človeka, da se lahko oblikuje v pravega delavca..."

Kaj je namen ankete, ki jo izvajate v samskih domovih?

"Izvajanje ankete še ni končano. Anketirala sem že 713 naših delavcev, ki živijo v samskih domovih, vseh pa je prek tisoč. Namen ankete je: ugotoviti želje in potrebe teh naših delavcev po zboljšanju njihovega življenja v prostem času znotraj in zunaj samskih domov; skratka, v družbenem okolju, v katerem delajo."

Kaj je pokazalo dosedanje anketiranje?

1. Stanovalci niso zadovoljni s hrano v našem obratu družbene prehrane. Pravijo, da je hrane dovolj, vendar je enolična. Pomembno število stanovalcev pripominja tudi, da v našem obratu družbene prehrane sploh ne pripravljajo dietne hrane, čeprav bi jo za stanovalce, ki zbolijo in jim zdravnik predpiše dieto, morali pripravljati že zato, ker se obolen stanovalec mora tudi med bolniško praviloma zdraviti v Velenju.
2. Zelo veliko stanovalcev se pritožuje čez nered v samskih domovih ob dnevih izplačevanja mesečnih osebnih dohodkov, ko 'govori in misli alkohol'.
3. Nadalje si stanovalci, zlasti mlajši, želijo več organiziranega športnega življenja. Najbolj jih zanimajo panoge, kot so nogomet (za to panogo se jih je izreklo zelo veliko, čeprav je v anketi sploh nismo omenili), kegljanje, streljanje in šah.
4. Takoj za športom velja njihovo zanimanje izobraževanju. Mnogi se bi na primer radi z izobraževanjem ob delu usposobili za različne poklice, zlasti za poklice v rudarstvu in kovinsko predelovalni industriji.
5. Tudi kultura jih zanima. Želijo si organiziranih obiskov muzejev, galerij, gledaliških predstav in zgodovinskih krajev iz NOB v Sloveniji in drugih delih Jugoslavije.
6. Za organizirana letovanja pa se bolj redko odločajo. Bolj si želijo organiziranih prevozov z avtobusi domov in potem nazaj ob praznikih, kot so novo leto, 1. maj, 4. julij in 29. november.
7. Veliko si jih želi tudi bolj bogatega in urejenega klubskega življenja, to je udobnejšega in bolj urejenega prostora za prebiranje časopisov in knjig, gledanje televizije, poslušanje glasbe, igranje šaha in podobno.

Iz teh rezultatov anketiranja se vidi, da še veliko manjka do zadovoljstva naših delavcev v samskih domovih z življenjem, ki ga živijo v prostem času. To pa pomeni, da bodo organizacije v okolju, v katerem delajo, zlasti pa člani zveze komunistov med njimi - čeprav jih je za enkrat še malo in še ti povečini niso aktivni - in domski svet mladine, morali bolj odločno kreniti v akcijo za uresničenje njihovih želja in potreb.

Vendar ta akcija bo terjala tudi ustrezna sredstva, zakaj 'za malo denarja je malo muzike'; poleg tega pa tudi več pomoči strokovnih služb delovne organizacije

RLV in celega kombinata kakor tudi posameznih samoupravnih interesnih skupnosti v občini.

Za prvo silo pa bi zadostovala že tesnejša povezava vodstva samskih domov s poklicnim rekreatorjem in športnimi referenti v naši sestavljeni organizaciji. Vendar za celovitejše zadovoljevanje želja in potreb naših delavcev v samskih domovih po športu, rekreaciji in kulturnih aktivnostih bi slej ko prej bilo treba razmisliti tudi o ureditvi ustrezne telovadnice in zaposlitvi kulturnega animatorja."

Pogovarjal se je Lojze Ojsteršek

Avto-moto društvo "Šaleška dolina"

RAZPISUJE

prosta dela in naloge v rekreacijskem centru "MOTOKROS" na Trebeliškem za:

- 1) gospodarja oziroma hišnika centra,
- 2) gostinsko delavko oziroma čistilko.

V poštevprihode družina, katere član je zaposlen pri Rudniku lignita Velenje ali pa je upokojenec Rudnika lignita Velenje.

Stanovanje bomo zagotovili z nanovo zgrajeno montažno hišo, izdelano v Gornjem gradu. Hiša bo imela dnevno sobo, kuhinjo, kopalnico, WC, družinsko spalnico in otroško sobo.

O nagradi za delo in drugih pravicah iz dela se bomo z izbranim kandidatom pogovorili ob sprejemu na delo.

Druge informacije, tudi o prijavljanju, dobite v "Kadrovsko-socialni službi DO RLV, Prešernova 5, Velenje, soba 26". /Franc Levar, predsednik izvršilnega odbora Avto-moto društva "Šaleška dolina"/

Vpisovanje interesentov za najem novih rekreacijskih parcel na zemljiščih SOZD REK Velenje se je že začelo

Na zadnji strani 8. številke Informatorja, ki je izšla 20. marca, smo sporočili, da bodo na ugrezninah zahodno od objektov naše delovne organizacije Avtopark kmalu pripravljene nove rekreacijske parcele, na katerih bodo njihovi najemniki lahko namestili avtomobilske prikolice za kampiranje. Te parcele so zdaj že urejene. Tudi interesente za najem teh parcel smo že začeli vpisovati in jih bomo vpisovali, dokler bo še kakšna parcela na razpolago. Vpisati se je treba v pisarni oddelka skupnih služb DO RLV za rudarske škode na Jašku Škale, prednost pri dodeljevanju parcel pa bodo imeli delavci in upokojenec DO RLV.

ŠE TO - Najemniki starih rekreacijskih parcel, z vikendicami, ki še niso poravnali najemnine za leto 1981, naj to storijo čim prej. Najemnina znaša 350 dinarjev, plačati pa jo je treba v blagajni SOZD REK Velenje (soba 28 nad pošto Velenje). /Skupne službe DO RLV, oddelek za rudarske škode/

Poslovanje naše sestavljene organizacije v preteklem letu

V akciji "Sklepni računi za leto 1980" smo v vseh delovnih organizacijah in delovnih skupnostih SOZD REK Velenje izdelali, obravnavali in sprejeli poslovna poročila in sklepne račune za leto 1980.

Kaj lahko ugotovimo iz teh dokumentov?

Proizvodni dosežki

Spričo nenehnih prizadevanj v celem kombinatu za povečanje proizvodnje, celotnega prihodka, delovne storilnosti, uvajanje novih proizvodov v neenergetskih dejavnostih, modernizacijo tehnologije in zmanjšanje poslovnih stroškov smo v REK Velenje v letu 1980 proizvedli 3 milijarde 183 milijonov kilovatnih ur ali 82,5 odstotka vse lani proizvedene termoelektrične energije v Sloveniji in s tem pokrili kar 40,7 odstotka celotne lanske porabe električne energije v naši republiki.

Glede na leto 1979 ta dosežek pomeni porast proizvodnje električne energije v našem kombinatu za 603,4 milijona kWh ali 23,4 odstotka.

Poleg tega smo v REK Velenje v letu 1980 oddali v toplovodno omrežje 292,9 milijona kWh toplotne energije in pripravili 47 873 kubičnih metrov tehnološke vode.

Poraba in proizvodnja premoga!

Za proizvodnjo električne energije so v letu 1980 v TE Šoštanj pokurili 3 930 400 ton premoga, za proizvodnjo potrebne toplotne energije za daljinsko ogrevanje pa 102 100 ton; skupno torej prek 4 milijone ton premoga, ki so ga v glavnem (več kot 92 % celotne porabljene količine) dobili iz RLV, nekaj pa tu di iz drugih rudnikov v SFRJ.

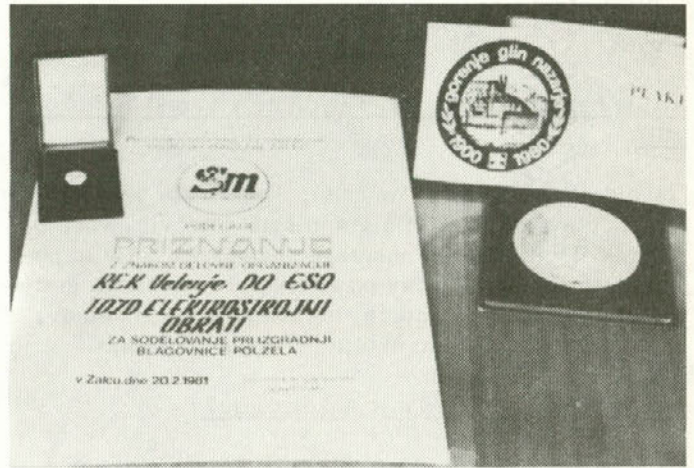
K temu je treba dodati še to, da so ob koncu preteklega leta imele termoelektrarne v Šoštanju v zalogi 730 012 ton premoga ali za 1,4 odstotka več, kot so načrtovale, in da so v RLV po zaslugi dodatnih delovnih naporov vseh delavcev, zlasti pa rudarjev - kljub izredno slabim montangeološkim razmeram na nekaterih odkopih - v preteklem letu pridobili skupno 4 702 000 ton premoga in tako letni proizvodni plan rudnika za 2 000 ton premoga celo presegli.

Z dobrimi delovnimi rezultati so leto 1980 končale tudi druge združene organizacije v SOZD REK Velenje!

Doseženi celotni prihodek kombinata in njegova delitev

Iz zbirnega sklepnega računa je razvidno, da smo v SOZD REK Velenje v letu 1980 dosegli okoli 8 milijard 24 milijonov dinarjev celotnega prihodka in tako približno za 2 milijardi 306 milijonov dinarjev ali za 40 odstotkov presegli doseženi celotni prihodek v letu 1979. Načrtovani celotni prihodek za leto 1980 pa smo s tem uresničili le v višini 95 odstotkov ali z negativno razliko v znesku 432 milijonov dinarjev, ki jo je povzročil zaradi znanih problemov nastali izpad celotnega prihodka v RLV in TE Šoštanj (v RLV so pridobili za 2 %, v TE Šoštanj pa kar za 13 % manj celotnega prihodka, kot so ga načrtovali), medtem ko so v vseh drugih delovnih organizacijah in delov-

Priznanje, ki ga je letos februarja trgovska delovna organizacija "Savinjski magazin, Žalec" podelila delavcem temeljne organizacije ESO "Elektro obrati" za zgledno sodelovanje pri izgradnji nove blagovnice na Polzeli, in plaketa, ki jo je lani septembra dobil delovni kolektiv celotne delovne organizacije ESO za dolgoletno uspešno sodelovanje pri uresničevanju razvojnih programov lesne industrijske delovne organizacije "Glin" v Nazarjah.

nih skupnostih kombinata presegli načrtovani celotni prihodek za leto 1980 (v ESO za 21 %, v Plastiki za 10 %, v Avtoparku za 36 %, v EFE za 20 %, v Tiskarni za 7 % in v vseh delovnih skupnostih SOZD skupaj za 9 %).

Porabljena sredstva!

Iz zbirnega sklepnega računa je nadalje razvidno, da je od lani doseženega celotnega prihodka v SOZD REK Velenje odpadlo okoli 5 milijard 234 milijonov dinarjev na porabljena sredstva, na amortizacijo po minimalnih stopnjah pa nekaj več kot 865 milijonov dinarjev, tako da je doseženi dohodek v SOZD REK Velenje znašal blizu 2 milijardi 789 milijonov dinarjev.

Na osnovi teh zneskov ugotavljamo naslednje:

- Porabljena sredstva v letu 1980 so bila za 3 odstotke manjša od načrtovanih, vendar kar za 45 odstotkov večja od doseženih v letu 1979, to pa predvsem zaradi visokega porasta izdatkov (približno za 40-50 %) za proizvodne storitve ter osnovne in druge repromateriale in električno energijo, medtem ko so se izdatki za reklamo, propagando in reprezentanco znatno zmanjšali v primerjavi z doseženimi v letu 1979 (izdatki za reklamo in propagando za 11 % in za reprezentanco za 29 %).
- Za amortizacijo po minimalnih stopnjah smo v letu 1980 namenili za 4 odstotke več sredstev, kot smo načrtovali, in za 38 odstotkov več, kot smo jih namenili v letu 1979.
- Doseženi dohodek v naši sestavljeni organizaciji v letu 1980 pa je bil zaradi vzrokov, ki smo jih omenili že pri celotnem prihodu, za 9 odstotkov manjši od načrtovanega in za 32 odstotkov večji od doseženega v letu 1979.

Razporeditev doseženega dohodka

Iz zbirnega sklepnega računa je razvidno, da smo doseženi dohodek v SOZD REK Velenje v letu 1980, skupaj s porabljenim delom rezervnih sredstev za kritje izkazane izgube v proizvodnih TOZD TE Šoštanj v višini blizu 9 milijonov dinarjev, razporedili približno takole:

- 1 040 milijonov dinarjev ali 37,1 % vseh razporejenih sredstev je šlo za prispevke, davke in druge obveznosti,
- 1 653 milijonov dinarjev ali 58,9 % za osebne dohodke in stanovanjsko izgradnjo ter
- 113 milijonov dinarjev ali 4,0 % za sklade.

Za prispevke, davke in druge obveznosti iz dohodka je tako šlo za okrog 30 odstotkov več sredstev kot v letu 1979, za osebne dohodke in stanovanjsko izgradnjo pa za 38 odstotkov, medtem ko smo za sklade (sklad skupne porabe s sredstvi za malice in regres za letni dopust, poslovni sklad, rezervni sklad in druge sklade) lahko namenili le za 5 odstotkov več sredstev kot v letu 1979. Spričo tako malega porasta namenjenih sredstev za sklade s poslovanjem naše sestavljene organizacije v letu 1980 nikakor ne smemo biti zadovoljni, zlasti zato, ker je še ta porast rezultat sorazmerno ugodnih porastov namenjenih sredstev za sklade v ESO, Plastiki, EFE in Tiskarni, medtem ko so v drugih združenih organizacijah v SOZD REK Velenje lahko namenili za sklade bistveno manj sredstev kot v letu 1979 (posebno v DO TEŠ, ki je - kot smo že omenili - končala leto 1980 z izgubo v višini blizu 9 milijonov dinarjev).

Uvoz - izvoz

Razmerje med vrednostjo lani uvožene opreme, rezervnih delov in reprodukcijskega materiala za potrebe v našem kombinatu in vrednostjo lanskega izvoza izdelkov in storitev iz našega kombinata je znašala 1 : 7,9, saj smo uvozili za blizu 230 milijonov dinarjev blaga in storitev, izvozili pa (iz RLV, ESO in Plastike) le za malo več kot 29 milijonov dinarjev.

O težavah, ki so spremljale naše ekonomske odnose s tujino v letu 1980, pa smo v naših glasilih že nekajkrat pisali!

Zaposlovanje

V začetku leta 1980 je bilo v SOZD REK Velenje zaposlenih 6 599 delavcev, konec leta pa 6 907 delavcev, torej za 4,7 odstotka ali 308 delavcev več kot v začetku leta. V posameznih združenih organizacijah v SOZD REK Velenje pa se je glede na začetek leta število zaposlenih delavcev konec leta spremenilo tako, kot je razvidno iz naslednje tabele.

ORGANIZACIJA	Število zaposlenih delavcev		RAZLIKA	
	v začetku leta	konec leta	štev. del.	%
RLV	4 449	4 752	+ 303	+ 6,8
TE Šoštanj	710	716	+ 6	+ 0,8
ESO	619	620	+ 1	+ 0,2
Plastika	166	174	+ 8	+ 4,8
Avtopark	138	141	+ 3	+ 2,2
EFE	74	73	- 1	- 1,4

ORGANIZACIJA	Število zaposlenih delavcev		RAZLIKA	
	v začetku leta	konec leta	štev. del.	%
Tiskarna	55	60	+ 5	+ 9,1
DSSS SOZD	129	122	- 7	- 5,4
AOP	26	25	- 1	- 3,9
Zavarovanje	80	75	- 5	- 6,3
Družb. stand.	153	149	- 4	- 2,6

Glede na to, da bi za vso občino Velenje naj za leto 1980 stopnja rasti zaposlovanja znašala 2,5 odstotka, bi torej za RLV in Plastiko lahko kdo rekel, da sta preseгла to omejitev. Vendar tak sklep bi bil prenegel, saj se je - posebno v RLV - število zaposlenih delavcev med letom zaradi še vedno visoke fluktuacije iz vzrokov, ki jih že poznamo, močno spreminjalo; nekaj novih delavcev pa so v RLV morali sprejeti tudi zato, da so izravnali izpad proizvodnje, ki so ga povzročile izredno slabe montangeološke razmere na nekaterih odkopih.

Še nekaj kazalcev uspešnosti poslovanja SOZD REK Velenje!

KAZALEC	Leto 1979	Leto 1980	Primerjava 1980/1979
Celotni prihodek na zaposlenega delavca	865 719 din	1 189 600 din	137 %
Dohodek na zaposlenega delavca	319 303 din	413 566 din	129 %
Čisti dohodek na zaposlenega delavca	198 305 din	259 376 din	131 %
Mesečni bruto osebni dohodek na zaposlenega delavca	13 833 din	18 569 din	134 %
Razmerje med namenjenimi sredstvi za sklade in doseženim dohodkom	5,1 %	4,0 %	78 %
Izguba na zaposlenega delavca	-	1 297 din	-

Tudi večina teh kazalcev potrjuje že omenjeno ugotovitev, da s poslovanjem naše sestavljene organizacije v letu 1980 nikakor ne moremo biti zadovoljni, in nas opozarja, da se moramo z vso resnostjo lotiti, če se še nismo, obravnav obračunov poslovanja za prvo trimesečje 1981!

(Povzeto po poročilu, ki ga je pripravila Ivanka Tajnik iz službe za plan in gospodarjenje SOZD REK Velenje!)

RUDAR - INFORMATOR: Glasilo kolektiva sestavljene organizacije REK Velenje (Velenje - Rudarska 6, telefon h.c. 851 100)

Za izdajanje glasila skrbi uredniški odbor. Odbor sestavlja:

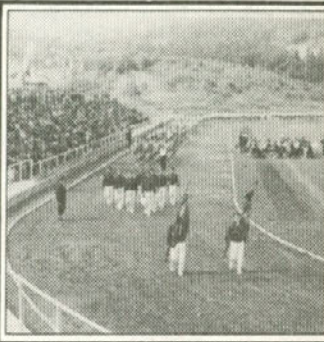

- delegacija samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij: Franc Avberšek (RLV - DSSS), Mihael Oven (RLV - J. Preloge), Vili Romih (RLV - Zračenje), Ivan Jelen (RLV - J. Škale), Ludvik Hribar (RLV - J. mehanizacija in J. transport), Franc Miklavčič (RLV - J. gradnje), Anton Čas (RLV - Priprave), Mirko Štagoj (RLV - Klasirnica), Franc Kramer (RLV - Zunanja, Gradbena in Mizararska dejavnost), Anton Ribarič (RLV - DSSS), Maks Lomšek (TE Šoštanj), Pavle Planinc (ESO), Roman Rebernik (Plastika), Emil Medvešek (Avtopark), Mile Maksimovič (EFE), Silvo Pešak (TISK), Dragica Zupanc in Mirko Žolnir (Delovne skupnosti SOZD);
- delegacija delavcev in njihovih stalnih sodelavcev pri glasilu: Teodor Jelen (DSSS RLV - odgovorni urednik), Rafael Batič (DSSS SOZD - glavni in tehnični urednik), Bojan Ograjenšek (DSSS SOZD - novinar), Vesna Kores (DSSS SOZD - tajnica glasila), Lojze Ojsteršek (DSSS SOZD - fotografske storitve), Konstantin Kuzmin (predstavniki KPO SOZD - stalni sodelavec), Drago Bahun (tajnik samoupravnih organov SOZD - stalni sodelavec), Nada Dermol (referentka za informiranje v TE Šoštanj - stalna sodelavka), Tone Šeliga (predstavniki OK SZDL Velenje - stalni sodelavec).

Predsednik uredniškega odbora: Anton Ribarič • Naslov uredništva: Velenje - Prešernova 5 (DSSS SOZD - telefon h.c. 851 100, interno 260 - soba 58 nad pošto Velenje).

Tiska TISK REK Velenje (Velenje - Celjska cesta, telefon 850 566 ali 851 630 • Glasilo prejema vsi člani kolektiva brezplačno • Izdaja po potrebi • Naklada v višini števila zaposlenih + 100 izvodov.

Prvomajska nagradna križanka

			SVINEC	ČLOVEK - AVTOMAT	JEZERO V OSRED. AZIJI	PREBIVALCI ZILJSKE DOLINE	ZNAMKA NEM. AVTOMB.	ZBABLJIV IZRAZ ZA MATEMATIKO	SPLET LAS	ORIGINAL KRATIGA NEM. DEM. REPUBL.	MUZA LJUBEZ. PESNIŠTVA	POLITIČNI VORTELJI	ŌČE (NAREČVO)				
			STEBRIČARJA OKRAJA				Anton Aškerc			TETOVO			PRISTAŠ DEMO-KRACIJE				
SILKANJE PODOB			ŠOLSKA OČILNICA	ŠOLOVIVA ŽUŽELKA 100 m ²				NAELEK-TREN DELEC		TUJE ŽEN. IME				Varnostni svet	GLAVNI ŠTEVNIK	VZEMANJE GLASOV NA KONCU VERJAV	
MENIČNI PODOB				OSKARJE, ZRAK(H)	ENICE				ANGL. BLEM NASLOV				SOBRATJE				
MITOLOŠKI LETALEC				BESEDILO ZA FILM	Anton Ocvirk				KOPRIVNICA		RIBA, KI DAJE IKRE ZA KAVIAR						
VZILLO				MALA SABIINA	Irving Wallace						PREBIVALCI IMOLE						
ITALIJAN MOŠKO IME															RIMSKA 1000		
AMERIŠKI KOMPONIST (My fair lady)					PREGRADA MED SOBAMA							KOSILO			Čarj. Nud. Club		
Prostov. Gasil. Društvo				Novi Soid	Torino							SVOPONJI DEL. SABNE, STISKALNICE				PREBIVALEC OTOKA IOSA	
Roberto Rosellini	KRALJICE			LESNI DELAVEC								OKLIŠ, OBMOČJE					
VELJAVNA VREDNOST												PREBIVALCI GRŠKEGA GLAVNEGA MESTA					
VELIKO MESTO V NIGERIJI	PRIREDNI VEZNIK			Izvirni svet								ZNAČILNA OBLIKA		DELOVNA ZADRUGA V GARSKI RUSIJI	KISIK	BESNI PRITOK VOLGE	
POSEBNO ODPOSLANSTVO												DVOJICA	ARABSKO MOŠKO IME	SOROŠ. HRV. PISATELJ (Zvan...)			
POVELJNIK PRED TROTO	MESTO V SRED. ITALIJI				PRIJEDOR	GRŠKI BOG MRAKA	HAZARDNA IGRA	UŽIVANJE	NEOBDELANA REDKO PORASLA ZEMLJA	RIMSKA 2	UMETNOST (Lat.)	DOM MENIHOV ali NUN					
Južno - Ameriška Repubk.												VANADIJ, RADIJ		LESKOVAC		OSVEŽILNA PIAČA	OMIKANOST
																	
			IME AMERIŠKEGA REŽISERJA KAZIANA					PRIMORSKA REKA						RIMSKA 505	ITALIJANSKI TOVARNJAK		
			BETI					Elektro-Industrija						TORIJ	STARJ SUNJ		
			AVTOMOB. OZNAKA ROSENHEIMA						GRŠKI OŠKRBNIKI								
									Jugoslav. Armada								
										NIHAJNA NAPRAVA							
			KEMIČNI ELEMENT							GAUSS							
			VELIKO JAR. PON. MESTO														
									ŽELATINA IZ MORSKIH ALG					LATICA			

SLOVARČEK ZA POMOČ PRI REŠEVANJU ● ARTEL = delavska ali obrtniška zadruga v carski Rusiji; IFE = mesto v zahodnem delu Nigerije s 130 000 prebivalci; LOEWE = Frederick, ameriški komponist, rojen leta 1904 v Avstriji (My Fair Lady); PERUGIA = mesto v srednji Italiji z univerzo od leta 1307; RAOS = Ivan, rojen leta 1921 v Dalmaciji, pisatelj in publicist, živi v Zagrebu; RIALTO = znan most s trgovskimi lokali prek "Velikega kanala" v Benetkah

Rešitve s svojim točnim naslovom pošljite v uredništvo glasila Rudar-Informator do petka, 15. maja. Izmed pravih rešitev bomo tri nagradili s knjižnimi nagradami v vrednosti okrog 290, 180 in 120 dinarjev. Uredniški odbor.

Srečno!

Prijetno praznovanje!

Titu...

Za teboj, tovariš Tito,
je domovina mladih ljudi,
je čas revolucije in bojov,
za teboj so sadovi dela
in junaštva.

Za teboj sije sonce človekove
svobode,
in ti si odpiral poti k
humanizmu in svobodi,
zato večno pripadaš nam
in človeštvu sveta.

Da, taka pisma smo pošiljali po Titovi štafeti našemu dragemu predsedniku za rojstni dan. Dajali smo obljube in izpovedovali smo ljubezen in hvaležnost. V naših srcih sta se združili mladost in pomlad.

In danes? Tudi danes je cvet pri cvetu. Tudi naše mesto je po praznovanju prvega maja odeto v zastave kakor v rdeče nageljne. Povsod je sama pomlad, povsod čutimo hrepenenje k novemu - k boljšemu - k popolnejšemu življenju. Odtod se je rodila ljubezen; tu je začetek hotenja in vzpodbuda in upanje v zmago. Tu se je rodila revolucija, tu je pogum dobil svojo moč in tudi puščice so našle svoj cilj.

Pa smo z ljubeznijo govorili o tebi, tovariš Tito, pa smo s pomladjo in mladostjo vstali v revolucijo; pa nas je zagnana pomlad vodila v juriše, in v majski pomladi je jasno in toplo zasijalo naše sonce svobode.

Praznovali smo delavski praznik prvi maj. Dolga desetletja je bil rdeči nagelj na prsih proletarca simbol pripadnosti naprednemu in zmagovitemu delavskemu razredu in klic k enotnosti in k odporu. Danes je rdeči nagelj simbol pripadnosti, izpoved ponosa in opomin za izpolnitev obljub, ki smo jih dajali padlim tovarišem.

Rdeči kragujevski prapor pa je simbol zmage, simbol revolucije in našega socialističnega samoupravljanja.

Bogata in lepa je majska pomlad. Naša pomlad. Tudi v naših jamskih rovih; na vseh deloviščih jo čutimo. Toda ob vsej tej vedrini in lepoti je za nas Jugoslovane in za ves miroljubni svet ta ista majska pomlad težka in žalostna. Boleča je, kajti pred letom je prenehalo biti srce človeka, ki se je maja pred devetinosemdesetimi leti rodil narodom in narodnostim Jugoslavije v našem Kumrovcu.

Josipa Broza je od otroštva dalje kalilo življenje. Njegove življenjske poti so tekle, kakor se je to v času zatiranja vsega naprednega običajno dogajalo. V tujini si je služil kruh in domače jetnišnice so bile šole revolucionarja, organizatorja - komunista in humanista. Trda pot mu je vlivala voljo in pogum; zatiranje pa mu je dajalo sposobnosti, da je pridobil lastnosti borca in voditelja, pri katerem najdemo mi in bodo naši tudi bodoči rodovi svoje ideale.

Težko je naštetiti vse, kaj in kako je ustvarjal in ustvaril za nas in za nove rodove. Nam, tovarišice in tovariši, je organiziral revolucionarno partijo komunistov, vodil in bil je osvobodilni boj; usmerjal je nove poti medsebojnih odnosov; v socialistični domovini smo oblikovali bratsko skupnost narodov in narodnosti Jugoslavije. Naša domovina je

Titu...

močna in bogati smo; le izpolniti moramo obljubo, da bomo pridno delali, da bomo porabljali le to, kar imamo, in tako, kakor smemo - in da se bomo samoupravno odločali.

V vsej zgodovini ne poznamo človeka, ki bi bil bolj ponosen na svoj delavski razred, kakor je bil naš Tito. Večna doslednost in zaupanje tovariša Tita sta vodila naše narode k zmagi, k napredku in k skupni sreči, ki jo je s takim ponosom izpovedoval in kazal nam in narodom sveta. Z njim smo se na mitingih, na zborih, skupščinah, kongresih in na mednarodnih srečanjih ponosno veselili naših uspehov in naše neodvisnosti. Ves zatirani svet se je zgledoval po našem boju, po našem delu in razvoju, in narodi in narodnosti Jugoslavije smo bili in bomo na strani tistih, ki se borijo za svobodo in svoj obstanek.

In naš dragi Tito je bil povsod, kjer je bilo potrebno na svetu reševati najtežja vprašanja zaostrene mednarodne politike in iskati poti sprave. Njegovi naporji so rodili sadove, zato so ga klicali: oče neuvrščениh, zato so ga vabili na poti miru.

Naš Tito pa je bil predvsem ponosen na borce, na mladino; na bratstvo med narodi in narodnostmi Jugoslavije. Spomnimo se, da nas je pogosto vabil k varovanju - k obrambi sadov revolucije in h krepitvi bratstva v naši skupnosti narodov in narodnosti. Tudi bratstvo med narodi je produkt socialističnih načel in revolucije, ki jo je potrebno doseči v zavesti ljudi in v humanizmu. Svetu smo dokazali, da smo sposobni razvijati naš samoupravni sistem. In kadar je potrebno, smo pripravljeni povedati, da nam eno ali drugo ne gre po načrtih, in poprosimo tudi za pomoč. Toda ničesar nikoli na račun naše neodvisnosti ali na račun zdrav med našimi narodi in narodnostmi.

Tovarišu Titu lahko ob letu njegove smrti ponovimo obljube - in s ponosom izpovemo zvestobo vsem njegovim načelom. Z ljubeznijo bomo delali naprej, z junaštvom bomo premagovali težave in z vso odgovornostjo in odločnostjo bomo branili našo enotnost v brat-ski skupnosti narodov in narodnosti socialistične Jugoslavije.

V naših srcih ohranjamo ljubezen in spoštovanje do tovariša Tita. Da, on živi z nami, z nami bo ob vsaki majski pomladi.

Delavci Rudnika lignita Velenje, 4. maja 1981